

π. Ευάγγελος Κ. Πριγκιπάκης

ΠΑΛΑΙΑ ΔΙΑΘΗΚΗ

***ΔΙΔΑΚΤΙΚΟ ΥΛΙΚΟ ΣΤΟ ΜΑΘΗΜΑ ΤΩΝ ΘΡΗΣΚΕΥΤΙΚΩΝ
ΤΗΣ Α΄ ΓΥΜΝΑΣΙΟΥ***

ΠΑΤΡΑ 2014

ΠΑΛΑΙΑ ΔΙΑΘΗΚΗ

***ΔΙΔΑΚΤΙΚΟ ΥΛΙΚΟ ΣΤΟ ΜΑΘΗΜΑ ΤΩΝ ΘΡΗΣΚΕΥΤΙΚΩΝ
ΤΗΣ Α΄ ΓΥΜΝΑΣΙΟΥ***

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

1. Αγία Γραφή και Παλαιά Διαθήκη ²	5
2. Οι Συγγραφείς της Παλαιάς Διαθήκης και η πατρίδα τους ³	7
3. Οι βιβλικές διηγήσεις για τους Πατριάρχες, Α', ο Αβραάμ ⁴	9
4. Οι βιβλικές διηγήσεις για τους Πατριάρχες, Β', ο Ισαάκ και ο Ιακώβ ⁵	11
5. Ο Ιωσήφ και τα αδέρφια του ⁶	13
6. Οι βιβλικές διηγήσεις για την Έξοδο και ο Μωυσής ⁷	15
7. Η Έξοδος και ο Δεκάλογος ⁸	17
8. Οι Κριτές, η εποχή τους και η οργάνωση της κοινότητας του Ισραήλ ⁹	19
9. Ο θεσμός της βασιλείας στο Ισραήλ. Σαούλ-Δαβίδ-Σολομών ¹⁰	21
10. Οι Προφήτες της Παλαιάς Διαθήκης και το έργο τους ¹¹	23
11. Η αγάπη, η ειρήνη και η εποχή του Μεσσία στο κήρυγμα των Προφητών ¹²	25
12. Η δημιουργία του κόσμου και του ανθρώπου ¹³	27
13. Η απομάκρυνση του ανθρώπου από το Θεό και η φροντίδα του Θεού για τον άνθρωπο ¹⁴	29

¹ Βάση για τη διδασκαλία του μαθήματος των θρησκευτικών αποτελεί το διδακτικό βιβλίο της Α' Γυμνασίου με τίτλο : 'Ο. Γριζοπούλου-Π. Καζάρη, *Θρησκευτικά Α' Γυμνασίου. Παλαιά Διαθήκη, η Προϊστορία του Χριστιανισμού*, Αθήνα, ΟΕΔΒ (2010).

² ΔΕ 1 και 2 στο 'Ο. Γριζοπούλου-Π. Καζάρη, *Θρησκευτικά Α' Γυμνασίου*, σ. 11 εξ 14 εξ.

³ ΔΕ 3 και 4 στο 'Ο. Γριζοπούλου-Π. Καζάρη, *Θρησκευτικά Α' Γυμνασίου*, σ. 18 εξ 21 εξ.

⁴ «Οι βιβλικές διηγήσεις για τους Πατριάρχες» (σ. 29) και ΔΕ 5 στο 'Ο. Γριζοπούλου-Π. Καζάρη, *Θρησκευτικά Α' Γυμνασίου*, σ. 30 εξ.

⁵ ΔΕ 6 στο 'Ο. Γριζοπούλου-Π. Καζάρη, *Θρησκευτικά Α' Γυμνασίου*, σ. 35 εξ.

⁶ ΔΕ 7 στο 'Ο. Γριζοπούλου-Π. Καζάρη, *Θρησκευτικά Α' Γυμνασίου*, σ. 39.

⁷ «Οι βιβλικές διηγήσεις για την Έξοδο» (σ. 47) και ΔΕ 8 στο 'Ο. Γριζοπούλου-Π. Καζάρη, *Θρησκευτικά Α' Γυμνασίου*, σ. 48.

⁸ ΔΕ 9 και 10 στο 'Ο. Γριζοπούλου-Π. Καζάρη, *Θρησκευτικά Α' Γυμνασίου*, σ. 52 εξ 56 εξ.

⁹ «οι βιβλικές διηγήσεις για του Κριτές και τους Βασιλείς» (σ. 69). Επίσης ΔΕ12 και 13 στο 'Ο. Γριζοπούλου-Π. Καζάρη, *Θρησκευτικά Α' Γυμνασίου*, σ. 70 εξ 73 εξ.

¹⁰ ΔΕ 14 και 16 στο 'Ο. Γριζοπούλου-Π. Καζάρη, *Θρησκευτικά Α' Γυμνασίου*, σ. 76 εξ 83 εξ.

¹¹ ΔΕ 18 στο 'Ο. Γριζοπούλου-Π. Καζάρη, *Θρησκευτικά Α' Γυμνασίου*, σ. 94 εξ.

¹² ΔΕ 19, 20 και 21 στο 'Ο. Γριζοπούλου-Π. Καζάρη, *Θρησκευτικά Α' Γυμνασίου*, σ. 98-111.

¹³ «Οι διηγήσεις της Παλαιάς Διαθήκης για τη δημιουργία του κόσμου» (σ. 128). Επίσης ΔΕ 25 και 26 στο 'Ο. Γριζοπούλου-Π. Καζάρη, *Θρησκευτικά Α' Γυμνασίου*, σ. 129 εξ 134 εξ.

¹⁴ ΔΕ 27 και 28 στο 'Ο. Γριζοπούλου-Π. Καζάρη, *Θρησκευτικά Α' Γυμνασίου*, σ. 139 εξ 144 εξ.

14. Περιμένοντας το Μεσσία ¹⁵	31
15. Η Βαβυλώνια Αιχμαλωσία ¹⁶	33
16. Ο Ιουδαϊσμός μετά τη Βαβυλώνια Αιχμαλωσία και η Παλαιά Διαθήκη ¹⁷	35
17. Η Συναγωγή και οι γιορτές ως κέντρο της θρησκευτικής ζωής του Ιουδαϊσμού μετά τη Βαβυλώνια Αιχμαλωσία ¹⁸	37
18. Το Ισλάμ ως θρησκεία του Αβραάμ, το Κοράνιο και η Παλαιά Διαθήκη ¹⁹	39
19. Η θέση του πατριάρχη Αβραάμ στο Ισλάμ ²⁰ , Α '	44
20. Η θέση του πατριάρχη Αβραάμ στο Ισλάμ, Β ' ,	49

¹⁵ ΔΕ 30 στο 'Ο. Γριζοπούλου-Π. Καζάρη, *Θρησκευτικά Α' Γυμνασίου*, σ. 150 εξ.

¹⁶ ΔΕ 22 στο 'Ο. Γριζοπούλου-Π. Καζάρη, *Θρησκευτικά Α' Γυμνασίου*, σ. 112 εξ. Δ.Λ. Δρίτσα-Δ.Ν. Μόσχου-Στυλ. Λ. Παπαλεξανδρόπουλου, *Χριστιανισμός και Θρησκευτά. Β' Γενικού Λυκείου*, Αθήνα, ΟΕΔΒ (2011), σ. 324-241.

¹⁷ ΔΕ 23 και 24 στο 'Ο. Γριζοπούλου-Π. Καζάρη, *Θρησκευτικά Α' Γυμνασίου*, σ. 122 εξ 125 εξ. Δ.Λ. Δρίτσα-Δ.Ν. Μόσχου-Στυλ. Λ. Παπαλεξανδρόπουλου, *Χριστιανισμός και Θρησκευτά*, σ. 234-241.

¹⁸ ΔΕ 24, 29, 9 και 10 'Ο. Γριζοπούλου-Π. Καζάρη, *Θρησκευτικά Α' Γυμνασίου*, σ. 125 εξ 147 εξ 52 εξ 56 εξ. Δ.Λ. Δρίτσα-Δ.Ν. Μόσχου-Στυλ. Λ. Παπαλεξανδρόπουλου, *Χριστιανισμός και Θρησκευτά*, σ. 234-241.

¹⁹ Α.Δ. Ζιάκα, «Ο Αβραάμ στο Κοράνιο και την μουσουλμανική παράδοση», *ΕΕΣΠΘ/ΤΘ* [Τιμητικό Αφιέρωμα στον ομότιμο καθηγητή Ν. Αθ. Ματσούκα] 12 (2002), σ. 103-119 Δ. Ζιάκα, *Το Ισλάμ ως θρησκεία*, στο www.ecclesia.gr/greek/HolySynod/committees/europe/ziakas_islam.html. Α. Γιαννουλάτου, Αρχιεπισκόπου Αλβανίας, *Τχνη από την αναζήτηση του Υπερβατικού. Συλλογή θρησκευτολογικών μελετημάτων*, Αθήνα (Ακρίτας) 2005², σ. 99-108 και 235-285 και Ε.Κ. Πριγκιπάκη, *Χριστιανικές επιδράσεις στο Ισλάμ*, [χειρ.], Αθήνα 1986, σ. 10 εξ.

²⁰ Ζιάκα, Α.Δ., «Ο Αβραάμ στο Κοράνιο και την μουσουλμανική παράδοση», *ΕΕΣΠΘ/ΤΘ* 12 (2002), σ. 103-119. Δ. Ζιάκα, *Το Ισλάμ ως θρησκεία*, στο www.ecclesia.gr/greek/HolySynod/committees/europe/ziakas_islam.html. Ε.Κ. Πριγκιπάκη, *Χριστιανικές επιδράσεις στο Ισλάμ*, σ. 18 εξ. Α. Γιαννουλάτου, Αρχιεπισκόπου Αλβανίας, *Τχνη από την αναζήτηση του Υπερβατικού*, σ. 99-108 και 235-285.

1. ΑΓΙΑ ΓΡΑΦΗ ΚΑΙ ΠΑΛΑΙΑ ΔΙΑΘΗΚΗ

(Δ.Ε. 1 και 2)

1^η ΟΜΑΔΑ

Να μελετήσετε την παρ. 1 και 2 (σ. 11) και να απαντήσετε στα παρακάτω ερωτήματα

- α) Για ποιούς λόγους διαβάζουν οι σύγχρονοι άνθρωποι την Αγ. Γραφή;
- β) Ποιά είναι η θέση της στον παγκόσμιο πολιτισμό;
- γ) Πώς προήλθε η ονομασία «Βίβλος» για την Αγ. Γραφή (βλ. πίνακα);

2^η ΟΜΑΔΑ

Να μελετήσετε τις παρ. 3 και 4 (σ. 12-13) και να απαντήσετε στα παρακάτω ερωτήματα

- α) Τι είναι η Αγ. Γραφή για τους χριστιανούς;
- β) Ποιά είναι τα μέρη της Αγ. Γραφής και από πόσα βιβλία αποτελείται το καθένα;
- γ) Τι ακριβώς είναι ο «Κανόνας» και πως συντέθηκε;

3^η ΟΜΑΔΑ

Να μελετήσετε την παρ. 2 και 3 (σ. 14) και να απαντήσετε στα παρακάτω ερωτήματα

- α) Πώς γράφτηκαν τα βιβλία της Παλαιάς Διαθήκης;
- β) Πότε γράφτηκαν τα βιβλία της Παλαιάς Διαθήκης;
- γ) Σε ποιά γλώσσα και γιατί γράφτηκαν τα βιβλία της Παλαιάς Διαθήκης;

4^η ΟΜΑΔΑ

Να μελετήσετε την παρ. 3 (σ. 15) και να απαντήσετε στα παρακάτω ερωτήματα

- α) Για ποιούς λόγους η Παλαιά και η Καινή Διαθήκη θεωρούνται από τους χριστιανούς ένα ενιαίο βιβλίο;
- β) Γιατί ονομάζεται η Παλαιά Διαθήκη «παλαιά» και ποια σχέση έχει αυτή η ονομασία με την «Καινή» Διαθήκη;
- γ) Από ποιά άλλη θρησκεία τα βιβλία της Παλαιάς Διαθήκης θεωρούνται ιερά;

5^η ΟΜΑΔΑ

Αφού μελετήσετε τα δύο κείμενα (σ. 16) και παρατηρήσετε προσεκτικά το χειρόγραφο στο επάνω μέρος της ίδιας σελίδας να απαντήσετε στα παρακάτω ερωτήματα

- α) Ποια ήταν τα μέσα γραφής στην εποχή της Παλαιάς Διαθήκης;
- β) Τι ήταν τα χειρόγραφα της Νεκράς θάλασσας;
- γ) Πως φαντάζεστε ότι γράφονταν τα χειρόγραφα στην εποχή της Παλαιάς Διαθήκης;

ΦΥΛΛΟ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗΣ

1. Η Αγία Γραφή διαβάζεται μόνο από τους θεολόγους και τους πιστούς Χριστιανούς. Σ / Λ

2. Για τους χριστιανούς η Αγία Γραφή είναι
 - ι. το ιερό βιβλίο της θρησκείας τους, αλλά και ο οδηγός τους στη ζωή.
 - ιι. το ιερό βιβλίο που παρέδωσε ο Θεός στον άνθρωπο για να σωθεί.
 - ιιι. το ιερό τους βιβλίο, ο λόγος του Θεού δοσμένος με τα «λόγια των ανθρώπων».

3. Η ονομασία «Βίβλος» αποδίδεται στην Αγ. Γραφή λόγω του μεγάλου μεγέθους της. Σ / Λ

4. Τα μέρη της Αγίας Γραφής είναι,
..... .

5. Ο Κανόνας της Αγ. Γραφής είναι ένας «κλειστός» κατάλογος των βιβλίων της Παλαιάς Διαθήκης. Σ/Λ

6. Τα βιβλία της Παλαιάς Διαθήκης πριν γίνουν γραπτά κείμενα ήταν προφορικές παραδόσεις. Έπειτα από αιώνες άρχισαν να καταγράφονται σε κείμενα με αποτέλεσμα να δημιουργηθεί σιγά - σιγά η συλλογή των βιβλίων που ονομάζεται σήμερα «Παλαιά Διαθήκη». Σ / Λ

7. Τα περισσότερα από τα βιβλία της Παλαιάς Διαθήκης γράφτηκαν στην γλώσσα. Υπάρχουν όμως και κάποια που γράφτηκαν στην

8. Τα βιβλία της Παλαιάς Διαθήκης θεωρούνται ιερά και από τον Ιουδαϊσμό. Σ / Λ

6. Η Παλαιά και η Καινή Διαθήκη θεωρούνται από τους χριστιανούς ένα ενιαίο βιβλίο, διότι
.....
.....
.....

ΣΗΜΕΙΩΣΗ: Η ΣΥΜΠΛΗΡΩΣΗ ΤΟΥ ΦΥΛΛΟΥ ΘΑ ΓΙΝΕΙ ΜΕ ΚΛΕΙΣΤΑ ΤΑ ΒΙΒΛΙΑ.

**2. ΟΙ ΣΥΓΓΡΑΦΕΙΣ
ΤΗΣ ΠΑΛΑΙΑΣ ΔΙΑΘΗΚΗΣ ΚΑΙ Η ΠΑΤΡΙΔΑ ΤΟΥΣ
(Δ.Ε. 3 και 4)**

1^η ΟΜΑΔΑ

Να μελετήσετε την παρ. 1 (σ. 18) και να απαντήσετε στο παρακάτω ερώτημα

Τι είδους άνθρωποι ήταν οι συγγραφείς της Παλαιάς Διαθήκης;

2^η ΟΜΑΔΑ

Να μελετήσετε την παρ. 2 (σ. 18) και να απαντήσετε στο παρακάτω ερώτημα

Πώς εμπνεύστηκαν από το Θεό οι συγγραφείς της Παλαιάς Διαθήκης κι έγραψαν τα βιβλία της;

3^η ΟΜΑΔΑ

Να μελετήσετε την παρ. 3 (σ. 19) και να απαντήσετε στο παρακάτω ερώτημα

Σε ποια γλώσσα έγραψαν και ποια μέσα χρησιμοποίησαν οι συγγραφείς της Παλαιάς Διαθήκης;

4^η ΟΜΑΔΑ

Να μελετήσετε την παρ. 3 (σ. 19) και να απαντήσετε στα παρακάτω ερωτήματα

- α) Γιατί χρησιμοποιούσαν εικόνες και σύμβολα οι συγγραφείς της Παλαιάς Διαθήκης;
- β) Ποιες εκφράσεις ονομάζουμε στην Παλαιά Διαθήκη «ανθρωπομορφικές»;

5^η ΟΜΑΔΑ

Να μελετήσετε την παρ. 2 μέχρι το «... περιοχών αυτής της χώρας» (σ. 21-22) και να απαντήσετε στα ερωτήματα

Τι ήταν η Γη Χαναάν για το λαό του Θεού;

ΦΥΛΛΟ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗΣ

1. Οι συγγραφείς της Π.Δ ήταν

- ι. απλοί άνθρωποι που ζούσαν στη Γη Χαναάν με τις οικογένειές τους ήσυχα και τίμια και πίστευαν πολύ στο Θεό,
- ιι. σημιτικής καταγωγής, νομάδες και μετά αγρότες, με ισχυρούς οικογενειακούς δεσμούς και το Θεό στο κέντρο της καρδιάς τους,
- ιιι. σημιτικής καταγωγής, κυνηγοί, στενά δεμένοι με τις οικογένειές τους και με βαθιά πίστη στο Θεό.

2. Η Π.Δ είναι βιβλίο θεόπνευστο, διότι

- ι. γράφτηκε από τους συγγραφείς της με τη φώτιση και την καθοδήγηση του Θεού, γι' αυτό και ό, τι αναφέρεται μέσα εκεί είναι θεόπνευστο, καθώς το αποκάλυψε ο ίδιος ο Θεός.
- ιι. ο Θεός ενέπνευσε τους συγγραφείς της, δηλαδή μίλησε στις καρδιές τους, και τους φανέρωσε ελεύθερα και σταδιακά τις αλήθειες της πίστης, τις οποίες εκείνοι μοιράστηκαν με τους άλλους ανθρώπους γράφοντας τα βιβλία της Π.Δ.
- ιιι. το περιεχόμενό της είναι αποτέλεσμα του φωτισμού των συγγραφέων της από το Θεό, ο Οποίος τους φανέρωσε όλες τις αλήθειες της πίστης για να τις καταγράψουν.

3. Οι συγγραφείς της Π.Δ έγραψαν στην εβραϊκή γλώσσα και χρησιμοποίησαν παραβολές για να διατυπώσουν τις αλήθειες που τους φανέρωσε ο Θεός

Σ / Λ

4. Στην Π.Δ ονομάζουμε ανθρωπομορφικές τις εκφράσεις εκείνες,.....

5. Η Π.Δ. είναι βιβλίο θεόπνευστο (=.....), αλλά και(=.....).

6. α. εβραίοι	1. σύμβολα
β. αποκάλυψη	2. κάτι εμπνευσμένο από το Θεό
γ. εικόνες	3. λαός σημιτικής καταγωγής
δ. θεόπνευστο	4. φανέρωση
ε. Γη της Επαγγελίας	5. Γη Χαναάν
στ. Παλαιστίνη	6. Χώρα της υπόσχεσης
- α= β= γ= δ= ε= στ=

ΣΗΜΕΙΩΣΗ: Η ΣΥΜΠΛΗΡΩΣΗ ΤΟΥ ΦΥΛΛΟΥ ΘΑ ΓΙΝΕΙ ΜΕ ΚΛΕΙΣΤΑ ΤΑ ΒΙΒΛΙΑ.

**3. ΟΙ ΒΙΒΛΙΚΕΣ ΔΙΗΓΗΣΕΙΣ
ΓΙΑ ΤΟΥΣ ΠΑΤΡΙΑΡΧΕΣ, Α΄, Ο ΑΒΡΑΑΜ.
(Υλικό από τη σελ. 29 και τη Δ.Ε. 5)**

1^η ΟΜΑΔΑ

Να μελετήσετε την α΄ και β΄ παρ. στη σ. 29 και να απαντήσετε στα παρακάτω ερωτήματα

- α) Πότε και που διαδραματίστηκαν τα γεγονότα της ζωής των πατριαρχών;
- β) Ποια ήταν η χώρα καταγωγής των πατριαρχών;

2^η ΟΜΑΔΑ

Να μελετήσετε τη γ΄ παρ. στη σ. 29 και να απαντήσετε στα παρακάτω ερωτήματα

- α) Τι ήταν οι πατριάρχες και πώς ζούσαν;
- β) Που και πώς ζούσε ο Αβραάμ πριν την κλήση του από το Θεό;

3^η ΟΜΑΔΑ

Να μελετήσετε την παρ. α΄ (σ. 30) και να απαντήσετε στο παρακάτω ερώτημα

Με ποιο τρόπο κάλεσε ο Θεός τον Αβραάμ;

4^η ΟΜΑΔΑ

Να μελετήσετε την παρ. β΄ και τον πίνακα (σ. 30) και να απαντήσετε στα παρακάτω ερωτήματα

- α) Τι περιλάμβανε η διαθήκη που σύναψαν ο Θεός με τον Αβραάμ;
- β) Για ποιο λόγο ο Θεός άλλαξε το όνομα του Αβραάμ, το έκανε δηλαδή από «Άβραμ» σε «Αβραάμ»;

5^η ΟΜΑΔΑ

*Να μελετήσετε την παρ. 3, 4 (σ. 31-32) και το κείμενο με τίτλο «*Η θυσία του Ισαάκ*» (σ. 33) και να απαντήσετε στα ερωτήματα*

- α) Πώς παρουσιάστηκε ο Θεός στον Αβραάμ και τι του υποσχέθηκε;
- β) Γιατί ζήτησε ο Θεός από τον Αβραάμ να θυσιάσει τον Ισαάκ και γιατί τελικά δεν του το επέτρεψε;

ΦΥΛΛΟ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗΣ

1. Η χώρα καταγωγής των Πατριαρχών ήταν, και τα γεγονότα της ζωής τους διαδραματίστηκαν

2. Οι Πατριάρχες

- ι. ήταν κυρίως κυνηγοί και συλλέκτες, ζούσαν ομαδικά για περισσότερη ασφάλεια και είχαν πολύ στενούς οικογενειακούς δεσμούς.
- ιι. ήταν κυρίως βοσκοί αιγοπροβάτων, ζούσαν νομαδικά, ήταν οργανωμένοι σε πατριές, δηλαδή σε ομάδες ανθρώπων που κατάγονταν από τον ίδιο πρόγονο.
- ιιι. ήταν σιδηρουργοί, ζούσαν σε οργανωμένες κοινωνίες και είχαν πολύ αυστηρά ήθη και ανεπτυγμένο πολιτισμό.

3. Ο Αβραάμ πριν την κλήση του από το Θεό ζούσε με την οικογένειά του στην πατριά του πατέρα του Θάρρα, αρχικά στην Ούρ και κατόπιν στη Χαρράν
Σ/Λ

4. Η Διαθήκη που σύναψε ο Θεός με τον Αβραάμ περιλάμβανε: Εκ μέρους του Θεού
..... Εκ μέρους του Αβραάμ
.....

5. Ο Θεός άλλαξε το όνομα του Αβραάμ (Αβραμ > Αβραάμ), διότι :

- α.
- β.

6. Ο Θεός παρουσιάστηκε στον Αβραάμ

- ι. με τη μορφή νεφέλης και φωτιάς για να του δώσει θάρρος,
- ιι. με την μορφή τριών ανθρώπων που ήρθαν στη σκηνή του για να τους φιλοξενήσει,
- ιιι. ως τρεις άνδρες (άγγελοι) που ήρθαν για να τους φιλοξενήσει και του υποσχέθηκαν ότι θα αποκτήσει απόγονο (τον Ισαάκ).

7. Ο Θεός ζήτησε από τον Αβραάμ να θυσιάσει τον Ισαάκ αλλά τελικά δεν του το επέτρεψε, διότι

- α.
.....
- β.
.....

ΣΗΜΕΙΩΣΗ: Η ΣΥΜΠΛΗΡΩΣΗ ΤΟΥ ΦΥΛΛΟΥ ΘΑ ΓΙΝΕΙ ΜΕ ΚΛΕΙΣΤΑ ΤΑ ΒΙΒΛΙΑ.

4. ΟΙ ΒΙΒΛΙΚΕΣ ΔΙΗΓΗΣΕΙΣ
ΓΙΑ ΤΟΥΣ ΠΑΤΡΙΑΡΧΕΣ, Β΄, Ο ΙΣΑΑΚ ΚΑΙ Ο ΙΑΚΩΒ
(Υλικό από τη Δ.Ε. 6 του σχολικού βιβλίου)

1^η ΟΜΑΔΑ

Να μελετήσετε την παρ. α΄ στη σ. 35 και να απαντήσετε στα παρακάτω ερωτήματα

- α) Τι έκανε ο Αβραάμ για το γιό του Ισαάκ λίγο πριν πεθάνει;
- β) Τι υποσχέθηκε ο Θεός στον Ισαάκ ευλογώντας τον και ποια σχέση έχουν με ό, τι υποσχέθηκε στον πατέρα του Αβραάμ;

2^η ΟΜΑΔΑ

Να μελετήσετε την παρ. β΄ παρ. στη σ. 35 και να απαντήσετε στα παρακάτω ερωτήματα

- α) Τι κοινό παρατηρείτε στη Σάρρα και τη Ρεβέκκα όσον αφορά την απόκτηση παιδιών και γιατί συνέβαινε αυτό;
- β) Ποιες διαφορές είχαν μεταξύ τους ο Ησαύ και ο Ιακώβ;

3^η ΟΜΑΔΑ

Να μελετήσετε την παρ. β΄ και τον πίνακα (σ. 35) και να απαντήσετε στα παρακάτω ερωτήματα

- α) Τι σημαίνει το γεγονός ότι ο Ιακώβ πήρε από τον Ησαύ τα δικαιώματα του πρωτότοκου; (βλ. πίνακα)
- β) Με ποιο τρόπο ο Ιακώβ πήρε την ευλογία από τον πατέρα του και πως αντέδρασε ο Ησαύ;

4^η ΟΜΑΔΑ

Να μελετήσετε την παρ. γ΄ και τον πίνακα (σ. 36) και να απαντήσετε στα παρακάτω ερωτήματα

- α) Τι υποσχέθηκε ο Θεός στον Ιακώβ όταν τον είδε (οραματίστηκε) στον ύπνο του και ποια σχέση έχουν αυτά με όσα υποσχέθηκε στον Αβραάμ και τον Ισαάκ;
- β) Γιατί ονομάστηκε ο Ιακώβ Ισραήλ και ποια σχέση θα είχε αυτό με τους απογόνους του; (**Σημείωση** : Ίσρα - ήλ = άνθρωπος δυναμωμένος από το Θεό)

5^η ΟΜΑΔΑ

Να μελετήσετε την παρ. δ΄ και ε΄ (σ. 36-37) και να απαντήσετε στα ερωτήματα

- α) Πώς έζησε ο Ιακώβ στη Χαρράν και γιατί αποφάσισε να επιστρέψει στη Χαναάν;
- β) Πώς υποδέχτηκε ο Ησαύ τον αδερφό του και γιατί;

ΦΥΛΛΟ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗΣ

1. Ο Θεός υποσχέθηκε στον Ισαάκ, ότι

ι. θα του χαρίσει πολλά πλούτη, μεγάλη έκταση γης (ολόκληρη τη Χαναάν) και δύναμη για να κατακτήσει τους άλλους λαούς, όπως είχε υποσχεθεί στον πατέρα του Αβραάμ.

ιι. θα ευλογήσει αυτόν και τους απογόνους του με σκοπό να ευλογηθούν μέσω αυτών όλα τα έθνη της γης, αλλά και θα του δώσει όλα εκείνα τα εδάφη που είχε υποσχεθεί στον Αβραάμ.

ιιι. θα του χαρίσει πολλούς απογόνους και μεγάλη έκταση γης, για να μπορέσει να επιβιώσει ανάμεσα σε εχθρικούς λαούς, όπως υποσχέθηκε στον Αβραάμ.

2. Ο Ισαάκ παντρεύτηκε τη και απέκτησαν παιδιά, τ.... ..
.....

3. Ο Πρωτότοκος ήταν και κληρονομούσε.....
.....

4. Ο Θεός υποσχέθηκε στον Ιακώβ ό, τι είχε υποσχεθεί και στον Ισαάκ και τον Αβραάμ. Δηλαδή : α) και β)
.....
με σκοπό να

5. Ο Θεός ονόμασε τον Ιακώβ και (=άνθρωπο δυναμωμένο από το Θεό).

6. Ο Ιακώβ, μετά την φυγή του από τη Χαναάν,

ι. πήγε στην Ούρ, παντρεύτηκε και απέκτησε δεκατρία παιδιά, δώδεκα γιούς και μια κόρη,

ιι. πήγε στη Χαρράν, παντρεύτηκε τη Λεία και τη Ραχήλ με τις οποίες απέκτησε δεκατρία παιδιά (δώδεκα γιούς και μια κόρη),

ιιι. πήγε στη Χαρράν, όπου απέκτησε πολλά πλούτη και πολλά παιδιά.

7. Ο Ισαύ, μόλις αντίκρισε τον Ιακώβ,

ι. του επιτέθηκε και προσπάθησε να τον σκοτώσει, αλλά τον εμπόδισαν οι συνοδοί του,

ιι. προσκύνησε στη γη επτά φορές, έτρεξε, αγκάλισε τον αδερφό του και τον φιλούσε κλαίγοντας,

ιιι. έτρεξε να τον υποδεχτεί με δάκρυα στα μάτια.

8. Είναι γνωστό πως οι οικογενειακές σχέσεις περνούν πάντοτε κρίσεις. Τι μας κάνει να σκεφτούμε η κρίση αρχικά αλλά και στο τέλος η συμφιλίωση ανάμεσα στον Ισαάκ και τον Ιακώβ;

.....
.....
.....
.....
.....

ΣΗΜΕΙΩΣΗ: Η ΣΥΜΠΛΗΡΩΣΗ ΤΟΥ ΦΥΛΛΟΥ ΘΑ ΓΙΝΕΙ ΜΕ ΚΛΕΙΣΤΑ ΤΑ ΒΙΒΛΙΑ.

5. Ο ΙΩΣΗΦ ΚΑΙ ΤΑ ΑΔΕΡΦΙΑ ΤΟΥ

(Υλικό από τη Δ.Ε. 7 του σχολικού βιβλίου)

1^η ΟΜΑΔΑ

Να μελετήσετε την παρ. α' στη σ. 39 και να απαντήσετε στα παρακάτω ερωτήματα

- α) Γιατί μίσησαν τα αδέρφια του τον Ιωσήφ;
- β) Που τους οδήγησε η ζήλια και το μίσος για τον αδερφό τους;

2^η ΟΜΑΔΑ

Να μελετήσετε την παρ. β' παρ. στη σ. 39-40 και να απαντήσετε στα παρακάτω ερωτήματα

- α) Με ποιους τρόπους συμπαραστέκεται ο Θεός στον Ιωσήφ;
- β) Για ποιο λόγο τον βοηθά στις δυσκολίες της ζωής του;

3^η ΟΜΑΔΑ

Να μελετήσετε την παρ. β' στη σ. 39-40 και να απαντήσετε στα παρακάτω ερωτήματα

- α) Τι κατάφερε ο Ιωσήφ στην Αίγυπτο με τη βοήθεια του Θεού;
- β) Τι σημαίνει αυτό που είπε ο Ιωσήφ, ότι ο Θεός του έδωσε παιδιά στη χώρα της δυστυχίας του;

4^η ΟΜΑΔΑ

Να μελετήσετε την παρ. γ' στη σ. 40 και να απαντήσετε στα παρακάτω ερωτήματα

- α) Για ποιο λόγο πήγαν στην Αίγυπτο τα αδέρφια του Ιωσήφ;
- β) Ποιο τέχνασμα χρησιμοποίησε και πώς φανερώθηκε τελικά στα αδέρφια του ο Ιωσήφ;
- γ) Γιατί άραγε κατηγορήσε μόνο το Βενιαμίν σαν κλέφτη και απείλησε ότι θα τον κρατούσε στην Αίγυπτο;

5^η ΟΜΑΔΑ

Να μελετήσετε τις παρ. γ και δ' στη σ. 40 και να απαντήσετε στα ερωτήματα

- α) Ποιος ήταν ο λόγος τελικά που ο Θεός «έστειλε» τον Ιωσήφ στην Αίγυπτο;
- β) Γιατί ο Θεός επέτρεψε στον Ιακώβ να μεταναστεύσει στην Αίγυπτο με την πατριά του, δηλαδή το νέο λαό;
- γ) Τι σημαίνει αυτό που ο Ιωσήφ είπε στα αδέρφια του : «*Εσείς σκεφτήκατε να μου κάνετε κακό, ο Θεός όμως το μετέτρεψε σε καλό, για ... να διατηρήσω ... στη ζωή έναν πολυάριθμο λαό*»;

ΦΥΛΛΟ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗΣ

1. Τα αδέρφια του μίσησαν τον Ιωσήφ, διότι

- ι. ο πατέρας του ο Ιακώβ, του χάρισε τα πρωτοτόκια.
- ιι. ο πατέρας του ο Ιακώβ τον αγαπούσε πιο πολύ από αυτά.
- ιιι. ο πατέρας του ο Ιακώβ, του χάρισε ένα πολύτιμο χιτώνα.

2. Η ζήλια και το μίσος για τον Ιωσήφ, οδήγησε τα αδέρφια του στη σκέψη να τον σκοτώσουν, αλλά τελικά τον πούλησαν σαν σκλάβο στη Χαρράν Σ/Λ

3. Ο Θεός βοηθά τον Ιωσήφ στις δυσκολίες του, διότι

4. Με τη βοήθεια του Θεού ο Ιωσήφ κατάλαβε ανώτατα αξιώματα στην Αίγυπτο, με κορυφαίο αυτό του κυβερνήτη Σ/Λ

5. Ο λόγος που πήγαν στην Αίγυπτο τα αδέρφια του Ιωσήφ, ήταν ότι

6. Ο λόγος που «έστειλε» ο Θεός τον Ιωσήφ στην Αίγυπτο έχει σχέση

- ι. με την ενέργεια των αδερφών του να τον πουλήσουν.
- ιι. με τη σωτηρία του νέου λαού, που έπρεπε να επιβιώσει από την πείνα.
- ιιι. με την απόφαση του Ιακώβ να μεταναστεύσει προς τα νότια.

7. Τι σημαίνει αυτό που ο Ιωσήφ είπε στα αδέρφια του : «Εσείς σκεφτήκατε να μου κάνετε κακό, ο Θεός όμως το μετέτρεψε σε καλό, για ... να διατηρήσω ... στη ζωή έναν πολυάριθμο λαό»;

.....
.....
.....
.....
.....

ΣΗΜΕΙΩΣΗ: Η ΣΥΜΠΛΗΡΩΣΗ ΤΟΥ ΦΥΛΛΟΥ ΘΑ ΓΙΝΕΙ ΜΕ ΚΛΕΙΣΤΑ ΤΑ ΒΙΒΛΙΑ.

6. ΟΙ ΒΙΒΛΙΚΕΣ ΔΙΗΓΗΣΕΙΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΞΟΔΟ ΚΑΙ Ο ΜΩΥΣΗΣ

(Υλικό από τη σ. 47 και τη Δ.Ε. 8 του σχολικού βιβλίου)

1^η ΟΜΑΔΑ

Να μελετήσετε την παρ. α' και β' στη σ. 47 και να απαντήσετε στα παρακάτω ερωτήματα

- α) Ποια είναι η εποχή της «εξόδου» και ποιοι Φαραώ βασίλευαν τότε στην Αίγυπτο;
- β) Ποια ήταν η πολιτική κατάσταση εκείνη την εποχή στην Αίγυπτο και τη γύρω περιοχή;
- β) Που διαδραματίστηκαν τα γεγονότα της Εξόδου;

2^η ΟΜΑΔΑ

Να μελετήσετε την παρ. γ' παρ. στη σ. 47 και την παρ. α' στη σ. 48 και να απαντήσετε στα παρακάτω ερωτήματα

- α) Τι ήταν ο Μωυσής και τι είπε γι' αυτόν ο Χριστός;
- β) Πώς έζησαν οι Ισραηλίτες τα πρώτα χρόνια της παραμονής τους στην Αίγυπτο;
- γ) Γιατί άλλαξε η στάση των Αιγυπτίων απέναντί τους και πώς προσπάθησαν να τους αφανίσουν;

3^η ΟΜΑΔΑ

Να μελετήσετε την παρ. β' και το δεύτερο πίνακα στη σ. 48 και να απαντήσετε στα παρακάτω ερωτήματα

- α) Πώς γλύτωσε ο Μωυσής από το θάνατο;
- β) Τι σημαίνει το όνομα Μωυσής; (πίνακας)
- γ) Που ανατράφηκε ο Μωυσής και γιατί έφυγε από την Αίγυπτο;

4^η ΟΜΑΔΑ

Να μελετήσετε την παρ. γ' στη σ. 49 και να απαντήσετε στα παρακάτω ερωτήματα

- α) Με ποιο τρόπο φανερώθηκε ο Θεός στο Μωυσή στο όρος Χωρήβ;
- β) Πώς «συστήθηκε» ο Θεός στο Μωυσή και τι του ζήτησε να κάνει για το λαό του τον Ισραήλ;
- γ) Πώς αντέδρασε ο Μωυσής σ' αυτά που του ζήτησε ο Θεός να κάνει;

5^η ΟΜΑΔΑ

Να μελετήσετε την παρ. γ' από το σημείο «ο Μωυσής είπε στο Θεό ...» ως το τέλος, τον πίνακα και το κείμενο με τίτλο «το όνομα του Θεού στην Παλαιά Διαθήκη» στη σ. 50, και να απαντήσετε στα ερωτήματα

- α) Ποιο είναι το «Όνομα του Θεού», όπως το ανακοίνωσε στο Μωυσή;
- β) Τι δήλωνε το όνομα ενός ανθρώπου (και κατ' επέκταση του Θεού) για τους Ισραηλίτες; (πίνακας)
- γ) Πώς μεταφράστηκε στα ελληνικά και τι σημαίνει το όνομα του Θεού στην Παλαιά Διαθήκη;

ΦΥΛΛΟ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗΣ

1. Η εποχή της εξόδου τοποθετείται στο τέλος του αιώνα και τα γεγονότα της διαδραματίστηκαν

2. Ο Χριστός είπε για το Μωυσή ότι αν πίστευαν αληθινά οι Ισραηλίτες αυτά που έγραψε, θα πίστευαν και σ' εκείνον, αφού ο Μωυσής έγραψε για το Χριστό. Σ/Λ

3. Η στάση των Αιγυπτίων απέναντι στους Ισραηλίτες άλλαξε, διότι

4. Το όνομα Μωυσής σημαίνει : α) νέος, β) αγόρι, γ) πιστός.

5. Ο Θεός «συστήθηκε» στο Μωυσή λέγοντάς του πως είναι ο Θεός

6. Για τους Εβραίους το όνομα ενός ανθρώπου δήλωνε κάτι από το χαρακτήρα και το ρόλο του. Σ/Λ

7. Το όνομα του Θεού στην Παλαιά Διαθήκη είναι στα εβραϊκά, μεταφρασμένο στα ελληνικά, στα νέα ελληνικά

8. Το όνομα του Θεού σημαίνει

α)
β)
γ)

ΣΗΜΕΙΩΣΗ: Η ΣΥΜΠΛΗΡΩΣΗ ΤΟΥ ΦΥΛΛΟΥ ΘΑ ΓΙΝΕΙ ΜΕ ΚΛΕΙΣΤΑ ΤΑ ΒΙΒΛΙΑ.

7. Η ΕΞΟΔΟΣ ΚΑΙ Ο ΔΕΚΑΛΟΓΟΣ

(Υλικό από τη Δ.Ε. 9 και 10 του σχολικού βιβλίου)

1^η ΟΜΑΔΑ

Να μελετήσετε την παρ. α' σ. 52 και να απαντήσετε στα παρακάτω ερωτήματα

- α) Με ποιο τρόπο αναγκάστηκε ο Φαραώ να επιτρέψει στους Ισραηλίτες να αποχωρήσουν από την Αίγυπτο;
- β) Πώς ο Θεός οδηγούσε τους Ισραηλίτες κατά την έξοδο;

2^η ΟΜΑΔΑ

Να μελετήσετε την παρ. β' στις σ. 52-53 και να απαντήσετε στα παρακάτω ερωτήματα

- α) Με ποιο τρόπο μπόρεσαν οι Ισραηλίτες να περάσουν την Ερυθρά Θάλασσα;
- β) Ποια γεγονότα έδειχναν στους Ισραηλίτες στην έρημο ότι ο Θεός ήταν μαζί τους;

3^η ΟΜΑΔΑ

Να μελετήσετε τον πίνακα με τίτλο «Τα θαύματα στην Παλαιά Διαθήκη» σ. 53 και να απαντήσετε στα παρακάτω ερωτήματα

- α) Τι ήταν τα θαύματα στην Παλαιά Διαθήκη;
- β) Για ποιους λόγους περιγράφονται τα θαύματα στην Παλαιά Διαθήκη;

4^η ΟΜΑΔΑ

Να μελετήσετε την παρ. α' στη σ. 56 και να απαντήσετε στα παρακάτω ερωτήματα

- α) Τι ζήτησε ο Θεός από το λαό στο Σινά σχετικά με τη Διαθήκη;
- β) Ποιες ήταν οι τέσσερις πρώτες εντολές που έδωσε ο Θεός και σε τι αφορούσαν;

5^η ΟΜΑΔΑ

Να μελετήσετε την παρ. α' και τον πίνακα με τίτλο «Η εκλογή του Ισραήλ» και να απαντήσετε στα ερωτήματα

- α) Ποιες ήταν οι έξι τελευταίες εντολές που έδωσε ο Θεός και σε τι αφορούσαν;
- β) Ποιο νόημα έχει η εκλογή του Ισραήλ;

ΦΥΛΛΟ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗΣ

1. Ο Θεός οδηγούσε τους Ισραηλίτες κατά την έξοδο, προχωρώντας πιο μπροστά από το Μωσή, τη μέρα μέσαγια νακαι τη νύχτα μέσα για να

2. Η πορεία των Ισραηλιτών μέσα στην έρημο ήταν τρομερή λόγω της πείνας, της δίψας και των κακουχιών και θαυμαστή, επειδή ο Θεός δεν έλειψε ποτέ από ανάμεσά τους. Σ / Λ

3. Τα θαύματα στην Παλαιά Διαθήκη ήταν

4. Τα θαύματα περιγράφονται στην Παλαιά Διαθήκη για να βροντοφωνάξουν την πίστη στη δύναμη του αληθινού Θεού και να δώσουν το μήνυμα στον άνθρωπο ότι δεν είναι μόνος του στον κόσμο. Σ / Λ

5. Οι τέσσερις πρώτες εντολές αφορούσαν

6. Οι έξι τελευταίες εντολές αφορούσαν

7. Ο Θεός επιλέγει και εμπιστεύεται τον Ισραήλ

- i. για να του παρέχει αποκλειστικά προνόμια σε σχέση με τους άλλους λαούς.
- ii. για να γίνει αυτός ο λαός γέφυρα για τη σωτηρία των άλλων ανθρώπων.
- iii. για να μπορέσουν και τα άλλα έθνη να μάθουν για το θέλημα του Θεού.

ΣΗΜΕΙΩΣΗ: Η ΣΥΜΠΛΗΡΩΣΗ ΤΟΥ ΦΥΛΛΟΥ ΘΑ ΓΙΝΕΙ ΜΕ ΚΛΕΙΣΤΑ ΤΑ ΒΙΒΛΙΑ.

**8. ΟΙ ΚΡΙΤΕΣ, Η ΕΠΟΧΗ ΤΟΥΣ
ΚΑΙ Η ΟΡΓΑΝΩΣΗ ΤΗΣ ΚΟΙΝΟΤΗΤΑΣ ΤΟΥ ΙΣΡΑΗΛ**
(Υλικό από τη σ. 69 και τις Δ.Ε. 12 & 13 του σχολικού βιβλίου)

1^η ΟΜΑΔΑ (σ. 69)

Να μελετήσετε τις παρ. α' και β' (σ. 69) και να απαντήσετε στα παρακάτω ερωτήματα

- α) Ποια ήταν η εποχή των Κριτών;
- β) Τι άλλαξε στη ζωή των Ισραηλιτών μετά την εγκατάστασή τους στη γη Χαναάν;

2^η ΟΜΑΔΑ (Δ.Ε 12)

Να μελετήσετε την παρ. α' και τον πίνακα στη σ. 70 και να απαντήσετε στα παρακάτω ερωτήματα

- α) Τι ήταν οι Κριτές και ποιο έργο είχαν;
- β) Ποιοι ήταν οι σπουδαιότεροι Κριτές;

3^η ΟΜΑΔΑ (Δ.Ε 12)

Να μελετήσετε την παρ. γ' (σ. 71) και να απαντήσετε στα παρακάτω ερωτήματα

- α) Γιατί ζητούσαν βασιλιά από το Σαμουήλ οι Ισραηλίτες;
- β) Πώς έκρινε το αίτημα του λαού και τι έκανε τελικά ο Σαμουήλ;

4^η ΟΜΑΔΑ (Δ.Ε 13)

Να μελετήσετε την εισαγωγική παράγραφο στη σ. 73 και να απαντήσετε στα παρακάτω ερωτήματα

- α) Πώς ήταν οργανωμένες οι φυλές του Ισραήλ την περίοδο των Κριτών;
- β) Πότε, πού και με ποιο τρόπο ανανέωναν τους μεταξύ τους δεσμούς οι φυλές του Ισραήλ;

5^η ΟΜΑΔΑ (Δ.Ε 13)

Με βάση τους τίτλους των παρ α'- στ' (σ. 73-74) να αναφέρετε τους τομείς της καθημερινής ζωής που οργανώθηκαν με βάση το Νόμο του Θεού.

ΦΥΛΛΟ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗΣ

1. Η εποχή των Κριτών είχε διάρκεια περίπου, από το - π.Χ.

2. Οι Κριτές ήταν

- ι. ανώτεροι δικαστές στο Ισραήλ και στρατιωτικοί ηγέτες.
- ii. στρατιωτικοί ηγέτες με ιδιαίτερη κοινωνική θέση, τους οποίους επέλεγε ο Θεός για τα χαρίσματα που διέθεταν προκειμένου να βοηθήσουν τον ισραηλιτικό λαό στην αντιμετώπιση των εχθρών του.
- iii. στρατιωτικοί ηγέτες με χαρίσματα και χωρίς ιδιαίτερη κοινωνική θέση, τους οποίους επέλεγε ο Θεός με κριτήριο την εμπιστοσύνη τους προς Αυτόν για να βοηθήσουν το λαό σε κρίσιμες ώρες, γι' αυτό και το αξίωμά τους δεν το μεταβίβαζαν στα παιδιά τους.

3. Οι σπουδαιότεροι Κριτές ήταν
.....

4. Οι Ισραηλίτες ζητούσαν βασιλιά από το Σαμουήλ επειδή και ο Θεός ήταν Βασιλιάς. Σ/Λ

5. Ο Σαμουήλ έκρινε το αίτημα του λαού ως, αλλά με προτροπή του Θεού τους υποσχέθηκε πως θα εκλέξει γι' αυτούς βασιλιά.

6. Οι Φυλές του Ισραήλ ήταν οργανωμένες σαν και αυτό που τους ένωνε ήταν

7. Οι φυλές του Ισραήλ ανανέωναν τους μεταξύ τους δεσμούς στη, όπου βρισκόταν η Κιβωτός της Διαθήκης.

8. Οι τομείς της καθημερινής ζωής των Ισραηλιτών που οργανώθηκαν με βάση το νόμο του Θεού ήταν
.....
.....
.....

ΣΗΜΕΙΩΣΗ: Η ΣΥΜΠΛΗΡΩΣΗ ΤΟΥ ΦΥΛΛΟΥ ΘΑ ΓΙΝΕΙ ΜΕ ΚΛΕΙΣΤΑ ΤΑ ΒΙΒΛΙΑ.

9. Ο ΘΕΣΜΟΣ ΤΗΣ ΒΑΣΙΛΕΙΑΣ ΣΤΟΝ ΙΣΡΑΗΛ.

ΣΑΟΥΛ – ΔΑΒΙΔ – ΣΟΛΟΜΩΝ

(Υλικό από τις Δ.Ε. 14 & 16 του σχολικού βιβλίου)

1^η ΟΜΑΔΑ (ΔΕ 14)

Να μελετήσετε την παρ. α' και τον πίνακα με τίτλο «Η χρίση του βασιλιά» (σ. 76) και να απαντήσετε στα παρακάτω ερωτήματα

- α) Ποιος ήταν ο πρώτος βασιλιάς του Ισραήλ και πώς θα κυβερνούσε τον ισραηλιτικό λαό;
- β) Ποιος και πώς τελούσε τη χρίση του βασιλιά και γιατί ονομαζόταν στη συνέχεια «χριστός»;

2^η ΟΜΑΔΑ (Δ.Ε 14)

Να μελετήσετε την παρ. β' και τον πίνακα με τίτλο «Η χρίση του βασιλιά» (σ. 76) και να απαντήσετε στα παρακάτω ερωτήματα

- α) Γιατί αναδείχθηκε ο Δαβίδ βασιλιάς ενώ ζούσε ακόμη ο Σαούλ και πώς έζησε μέχρι να αναγνωριστεί από όλους τους Ισραηλίτες;
- β) Τι δήλωνε η χρίση του βασιλιά;

3^η ΟΜΑΔΑ (Δ.Ε 14)

Να μελετήσετε την παρ. γ' (σ. 76-77) και να απαντήσετε στα παρακάτω ερωτήματα

- α) Πώς αναγνωρίστηκε ο Δαβίδ βασιλιάς όλων των Ισραηλιτών;
- β) Ποια ήταν τα κυριότερα από τα έργα της βασιλείας του;

4^η ΟΜΑΔΑ (Δ.Ε 16)

Να μελετήσετε τις παρ. α' β' και γ' (σ. 83) και να απαντήσετε στα παρακάτω ερωτήματα

- α) Πώς έγινε η εκλογή και η χρίση του Σολομώντα και ποια συμβουλή του έδωσε ο Δαβίδ;
- β) Τι ζήτησε από το Θεό ο Σολομών και ποια είναι τα κυριότερα από τα έργα της βασιλείας του;

5^η ΟΜΑΔΑ (Δ.Ε 16)

Να μελετήσετε την παρ. δ' (σ. 83-84) και να απαντήσετε στα παρακάτω ερωτήματα

- α) Πού και πώς χτίστηκε ο ναός του Σολομώντα;
- β) Ποια ήταν τα μέρη του ναού και τι περιλαμβάνονταν σε καθένα από αυτά;

ΦΥΛΛΟ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗΣ

1. Ο πρώτος βασιλιάς του Ισραήλ ήταν ο και θα κυβερνούσε το λαό

2. Τη χρίση του βασιλιά τελούσε ένας
....., χύνοντας Αυτό δήλωνε

ι. ότι ο βασιλιάς ήταν δυναμωμένος με τη χάρη του Θεού στο έργο του.

ιι. ότι ο βασιλιάς ήταν εκλεγμένος από το Θεό να γίνει όργανό του για τη διακυβέρνηση του λαού.

ιιι. ότι ο βασιλιάς ήταν έτοιμος για να επιδοθεί στον αγώνα εναντίον όσων απειλούσαν τον Ισραήλ .

3. Το Σαούλ διαδέχτηκε ο, ο οποίος χρίστηκε από τον

4. Ο βασιλιάς ονομαζόταν «χριστός», δηλαδή «μεσσίας», γιατί αναγνωριζόταν ως άξιος μιας μεγάλης αποστολής και θα ήταν διάδοχος του θρόνου του Δαβίδ. Σ/Λ

5. Τα κυριότερα έργα της βασιλείας του Δαβίδ ήταν

6. Ο Δαβίδ συμβούλεψε το Σολομώντα να ζει ως βασιλιάς σύμφωνα με το θέλημα του Θεού Σ/Λ

7. Το σπουδαιότερο έργο της βασιλείας του Σολομώντα ήταν το χτίσιμο

8. Ο ναός χτίστηκε
και χωριζόταν

ΣΗΜΕΙΩΣΗ: Η ΣΥΜΠΛΗΡΩΣΗ ΤΟΥ ΦΥΛΛΟΥ ΘΑ ΓΙΝΕΙ ΜΕ ΚΛΕΙΣΤΑ ΤΑ ΒΙΒΛΙΑ.

10. ΟΙ ΠΡΟΦΗΤΕΣ ΤΗΣ ΠΑΛΑΙΑΣ ΔΙΑΘΗΚΗΣ ΚΑΙ ΤΟ ΕΡΓΟ ΤΟΥΣ

(Υλικό από τη Δ.Ε. 18 του σχολικού βιβλίου)

1^η ΟΜΑΔΑ (ΔΕ 14)

Να μελετήσετε την παρ. α' (σ. 94) και να απαντήσετε στο παρακάτω ερώτημα

α) Τι ήταν οι προφήτες και για ποιο σκοπό αποστέλλονταν στον ισραηλιτικό λαό;

2^η ΟΜΑΔΑ (Δ.Ε 14)

Να μελετήσετε την παρ. β' (σ. 94) και να απαντήσετε στο παρακάτω ερώτημα

α) Ποιο ήταν το έργο των προφητών;

3^η ΟΜΑΔΑ (Δ.Ε 14)

Να μελετήσετε την παρ. γ' (σ. 95) και να απαντήσετε στο παρακάτω ερώτημα

α) Ποιο είχαν ως κύριο σκοπό τα κηρύγματα των προφητών;

4^η ΟΜΑΔΑ (Δ.Ε 16)

Να μελετήσετε τις παρ. δ' (σ. 95) και να απαντήσετε στο παρακάτω ερώτημα

α) Τι περιλάμβανε το κήρυγμα των προφητών για τη σωτηρία του κόσμου;

5^η ΟΜΑΔΑ (Δ.Ε 16)

Να μελετήσετε την παρ. ε' (σ. 95) και να απαντήσετε στο παρακάτω ερώτημα

α) Τι ήταν οι ψευδοπροφήτες και ποιο έργο επιτελούσαν;

ΣΗΜΕΙΩΣΗ : Η παρ. στ' θα μελετηθεί από όλες τις ομάδες.

ΦΥΛΛΟ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗΣ

1. Οι προφήτες ήταν

ι. άνθρωποι που τους ξεχώριζε ο Θεός για το θάρρος τους να λένε την αλήθεια στο λαό Του για τις αμαρτίες του.

ιι. άνθρωποι στους οποίους χάριζε ο Θεός βαθιά γνώση του θελήματός Του και τους όριζε σαν αποστολή να κάνουν γνωστό το θέλημά Του στους ανθρώπους.

ιιι. άνθρωποι που ξεχώριζαν για την πίστη τους στο Θεό και την αγάπη τους προς τους ανθρώπους, στους οποίους αποκάλυπταν το μέλλον.

2. Οι προφήτες αποστέλλονταν να

3. Οι προφήτες μπορούσαν να βλέπουν με τη φώτιση του Θεού σε βάθος τα πράγματα και να συνειδητοποιούν τι πραγματικά συνέβαινε στην εποχή τους. Σ / Λ

4. Οι προφήτες και τους πάντες χωρίς καμιά διάκριση, με σκοπό να τους «.....», ώστε να τα λάθη τους και να ξαναφτιάξουν τη σχέση τους με το Θεό. Στη συνέχεια τους καλούσαν να και ν' αλλάξουν τρόπο ζωής, χρησιμοποιώντας γι' αυτό στο λόγο τους,, , αλλά και έκαναν με συμβολικό νόημα.

(ξυπνήσουν, αφηγήσεις, έλεγχαν, ποιήματα, χρησμούς, συναισθανθούν, μετανοήσουν, τραγούδια, προειδοποιούσαν, πράξεις)

5. Οι προφήτες επίσης πως ο Θεός, επειδή είναι πατέρας, νοιάζεται για τους ανθρώπους, όσο κι αν αυτοί τον ξεχνούν. Έτσι το λαό και τον διαβεβαίωναν ότι ο Θεός θα συνεχίσει το έργο της, μιλώντας για την εποχή του

(στοργικός, παρηγορούσαν, Μεσσία, σωτηρίας, υπενθύμιζαν)

6. Οι ψευδοπροφήτες ήταν άνθρωποι χωρίς τη φώτιση του Θεού, είχαν την προφητεία ως επάγγελμα και ζούσαν πλουσιοπάροχα δίπλα στους βασιλιάδες. Έτσι, ενώ ισχυρίζονταν ότι προφήτευαν, στην πραγματικότητα εξυπηρετούσαν τα σχέδια και τις σκοπιμότητες των ισχυρών, καθησυχάζοντας και παραπλανώντας το λαό, διαδίδοντας πως όλα πήγαιναν καλά. Με τον τρόπο αυτό οι άρχοντες συνέχιζαν ανενόχλητοι τις ανομίες και τις αδικίες τους σε βάρος του λαού.

ΣΗΜΕΙΩΣΗ: Η ΣΥΜΠΛΗΡΩΣΗ ΤΟΥ ΦΥΛΛΟΥ ΘΑ ΓΙΝΕΙ ΜΕ ΚΛΕΙΣΤΑ ΤΑ ΒΙΒΛΙΑ.

11. Η ΑΓΑΠΗ, Η ΕΙΡΗΝΗ ΚΑΙ Η ΕΠΟΧΗ ΤΟΥ ΜΕΣΣΙΑ ΣΤΟ ΚΗΡΥΓΜΑ ΤΩΝ ΠΡΟΦΗΤΩΝ

(Υλικό από τις Δ.Ε. 19, 20 και 21 του σχολικού βιβλίου)

1^η ΟΜΑΔΑ (ΔΕ 19)

Να μελετήσετε την παρ. α' (σ. 98) και το κείμενο «Η αγάπη του Θεού ...» και να απαντήσετε στα παρακάτω ερωτήματα

- α) Τι κατάσταση επικρατούσε στην εποχή του προφήτη Ωσηέ;
- β) Πώς αγαπά ο Θεός το λαό του και τι θα πρέπει να κάνει ο λαός με τη σειρά του;

2^η ΟΜΑΔΑ (Δ.Ε 20)

Να μελετήσετε την παρ. α' (6. 103) και να απαντήσετε στο παρακάτω ερώτημα

- α) Τι πίστευαν οι Ισραηλίτες για το Θεό στην εποχή του προφήτη Μιχαία;

3^η ΟΜΑΔΑ (Δ.Ε 20)

Να μελετήσετε τα κείμενα «Η ειρήνη...» (σ. 105) και να απαντήσετε στο παρακάτω ερώτημα

- α) Πώς οραματίζεται την ειρήνη ο προφήτης Μιχαίας;

4^η ΟΜΑΔΑ (Δ.Ε 21)

Να μελετήσετε τις παρ. γ' (σ. 109) και να απαντήσετε στο παρακάτω ερώτημα

- α) Γιατί ο Θεός δεν αποδέχεται τις θυσίες των Ισραηλιτών;

5^η ΟΜΑΔΑ (Δ.Ε 21)

Να μελετήσετε τις παρ. γ' (σ. 109) και να απαντήσετε στο παρακάτω ερώτημα

- α) Τι πρόκειται να συμβεί σ' αυτούς που αδικούν τους συνανθρώπους τους και διαστρέφουν την αλήθεια;

ΦΥΛΛΟ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗΣ

1. Στην εποχή του προφήτη Ωσηέ

- ι. επικρατούσε ειρήνη στις σχέσεις των Ισραηλιτών με τους γειτονικούς λαούς
- ιι. επικρατούσε εσωτερική αναρχία και οι μεγάλες δυνάμεις της εποχής προσπαθούσαν να κυριεύσουν την Παλαιστίνη.
- ιιι. επικρατούσε το μίσος και γι' αυτό ο προφήτης κήρυξε την αγάπη.

2. Ο Θεός αγαπά το λαό του (Ισραήλ)
Με τον ίδιο τρόπο πρέπει και ο λαός.....
.....

3. Οι Ισραηλίτες είχαν φτάσει να πιστεύουν για το Θεό στην εποχή του Μιχαία, ότι

- ι. αφού τους αγαπούσε, θα μπορούσε να δικαιολογήσει και καθετί που θα έκαναν.
- ιι. αφού κατοικούσε στο Ναό που έχτισαν στο λόφο της Σιών, θα τους αγαπούσε και θα τους συμπαραστεκόταν σε κάθε δυσκολία.
- ιιι. αφού κατοικούσε στο Ναό, θα προστάτευε πάντα και αποκλειστικά το έθνος τους.

4. Ο Μιχαίας οραματίζεται την επικράτηση της ειρήνης
..... . Τότε τα των ανθρώπων θα μετατραπούν σε
..... και οι λόγχες σε Ο καθένας θα ξεκουράζεται κάτω
από την του και κανείς δεν θα τον

(στο τέλος του κόσμου, ξίφη, άροτρα, λόγχες, δρεπάνια, κληματαριά, τρομάζει)

5. Ο Θεός δεν αποδέχεται τις θυσίες των Ισραηλιτών, διότι

- ι. δεν τις προσφέρουν σύμφωνα με το νόμο κι έπειτα από σωστή προετοιμασία.
- ιι. επιθυμούσε να καταργήσει και αυτό τον τρόπο λατρείας, ο οποίος είχε ειδωλολατρικές ρίζες.
- ιιι. τα χέρια τους ήταν «βουτηγμένα στο αίμα», εξαιτίας του αντίθετου με το θέλημά του τρόπου ζωής που ζούσαν μέσα στην αδικία και το μίσος για τους συνανθρώπους τους.

6. Εκείνοι που αδικούν τους συνανθρώπους τους

- ι. θα τους ανταμείψει πλουσιοπάροχα ο Θεός.
- ιι. θα τους εγκαταλείψει ο Θεός και θα επιτρέψει την τιμωρία τους.
- ιιι. θα τους αφήσει στη μοίρα τους να αφανιστούν.

ΣΗΜΕΙΩΣΗ: Η ΣΥΜΠΛΗΡΩΣΗ ΤΟΥ ΦΥΛΛΟΥ ΘΑ ΓΙΝΕΙ ΜΕ ΚΛΕΙΣΤΑ ΤΑ ΒΙΒΛΙΑ.

12. Η ΔΗΜΙΟΥΡΓΙΑ ΤΟΥ ΚΟΣΜΟΥ ΚΑΙ ΤΟΥ ΑΝΘΡΩΠΟΥ

(Υλικό από τη σ. 128 και τις Δ.Ε. 25 και 26 του σχολικού βιβλίου)

1^η ΟΜΑΔΑ (σ. 128)

Να μελετήσετε την παρ. β' και γ' (σ. 128) και να απαντήσετε στα παρακάτω ερωτήματα

- α) Για ποιό λόγο συντέθηκαν οι διηγήσεις για τη δημιουργία του κόσμου;
- β) Τι πρέπει να ξέρουμε για τους συγγραφείς τους μελετώντας τις διηγήσεις της Γένεσης για τη δημιουργία;

2^η ΟΜΑΔΑ (σ. 128)

Να μελετήσετε την παρ. γ' (σ. 128) και να απαντήσετε στο παρακάτω ερώτημα

- α) Τι δεν πρέπει να ξεχνάμε εμείς σήμερα μελετώντας τις διηγήσεις για τη δημιουργία;

3^η ΟΜΑΔΑ (ΔΕ 25)

Να μελετήσετε την παρ. β' (σ. 130) και να καταγράψετε τη σειρά των γεγονότων της δημιουργίας και στις επτά ημέρες.

4^η ΟΜΑΔΑ (Δ.Ε 25)

Να μελετήσετε την παρ. γ' (σ. 131) και να απαντήσετε στα παρακάτω ερωτήματα

- α) Πως φαντάζονταν οι άνθρωποι το σύμπαν όταν καταγράφηκαν οι διηγήσεις για τη δημιουργία;
- β) Ποιος είναι ο σκοπός της επιστήμης και ποιος ο σκοπός της Παλαιάς Διαθήκης σε σχέση με τη δημιουργία του κόσμου;

5^η ΟΜΑΔΑ (Δ.Ε 26)

Να μελετήσετε τις παρ. α' (σ. 134) και να απαντήσετε στο παρακάτω ερώτημα

- α) Πως έπλασε ο Θεός τον άνθρωπο και τι ήθελε να φανερώσει με αυτό;
- β) Γιατί έπλασε ο Θεός μόνο τον άνθρωπο σύμφωνα με την εικόνα του;

ΦΥΛΛΟ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗΣ

1. Ο λόγος που συντέθηκαν οι διηγήσεις για τη δημιουργία του κόσμου ήταν

- ι. ότι μετά τη βαβυλώνια αιχμαλωσία ήταν ο κατάλληλος χρόνος για να καταγραφούν.
- ιι. ότι σε αντίθεση με την πίστη των Βαβυλωνίων για τη δημιουργία του κόσμου, οι Ισραηλίτες είχαν τη δική τους πίστη για τη δημιουργία, φανερωμένη από το Θεό και διατηρημένη στις παραδόσεις τους.
- ιιι. ότι ήθελαν να απαντήσουν στις επιστημονικές αναζητήσεις των ανθρώπων της εποχής.

2. Οι συγγραφείς των διηγήσεων για τη δημιουργία έγραφαν βασιζόμενοι στις γνώσεις και τα δεδομένα της εποχής τους και εκφράζονταν χρησιμοποιώντας σύμβολα και εικόνες με σκοπό να μεταδώσουν στον άνθρωπο θεολογικές κι όχι επιστημονικές αλήθειες. Σ/Λ

3. Μελετώντας τις διηγήσεις για τη δημιουργία, οι σύγχρονοι άνθρωποι δεν πρέπει να ξεχνάνε ότι δεν πρέπει να αναζητούν σ' αυτές επιστημονικές απαντήσεις. Επίσης ότι πρέπει να προσπαθούν ν' αναγνωρίζουν τα σημεία που χρησιμοποιούνται σ' αυτές σύμβολα και εικόνες, αλλά και να αντιληφθούν τι σήμαιναν αυτά για τους ανθρώπους εκείνης της εποχής. Τέλος να συναισθανθούν τη σημασία που έχουν αυτές για τους σημερινούς ανθρώπους, απαντώντας στο ποιος και το γιατί δημιούργησε τον κόσμο. Σ/Λ

4. Την πρώτη ημέρα δημιουργήθηκε, τη δεύτερη....., την τρίτη, την τέταρτη, την πέμπτη και την έκτη
Την έβδομη.....
[ουρανός, τα ζώα (ερπετά και θηρία) και ο άνθρωπος, ο Θεός ολοκλήρωσε με την ευλογία του τη δημιουργία και αναπαύθηκε, τα ουράνια σώματα, το φως, τα ψάρια και τα πτηνά, η στεριά]

5. Ο σκοπός της επιστήμης και της Παλαιάς Διαθήκης αναφορικά με τη δημιουργία είναι

- ι. η πρώτη να υποκαταστήσει τη δεύτερη, αποδεικνύοντας με επιστημονικά επιχειρήματα το ποιος και το γιατί δημιούργησε τον κόσμο.
- ιι. η δεύτερη να υποκαταστήσει την πρώτη, διδάσκοντας το πότε και το πώς δημιουργήθηκε ο κόσμος.
- ιιι. η πρώτη να ερευνά επιστημονικά το σύμπαν και να διατυπώνει απόψεις για το πώς δημιουργήθηκε ο κόσμος και η δεύτερη να εκφράσει την πίστη ότι ο Θεός δημιούργησε τον κόσμο και δεν έχει πάψει από τότε να τον φροντίζει.

6. Ο Θεός έπλασε τον άνθρωπο σύμφωνα με την εικόνα του για να μπορεί να του μοιάσει στην αρετή, για να διαχειρίζεται ως κύριος τη δημιουργία, την οποία οφείλει να καλλιεργεί και να προσέχει. Αυτό αποδεικνύεται από το ότι : α) στη η διήγηση χρησιμοποιεί εντελώς διαφορετική εικόνα για να φανερώσει το γεγονός της δημιουργίας του ανθρώπου από το Θεό σε σχέση με τα υπόλοιπα δημιουργήματα, β) δε μοιάζει με αυτόν κανένα από τα άλλα δημιουργήματα και γι' αυτό δημιουργεί τη γυναίκα, και γ) παρουσιάζει το Θεό να ζητά από τον άνθρωπο να δώσει όνομα στα ζώα. Σ/Λ

13. Η ΑΠΟΜΑΚΡΥΝΣΗ ΤΟΥ ΑΝΘΡΩΠΟΥ ΑΠΟ ΤΟ ΘΕΟ ΚΑΙ Η ΦΡΟΝΤΙΔΑ ΤΟΥ ΘΕΟΥ ΓΙΑ ΤΟΝ ΑΝΘΡΩΠΟ

(Υλικό από τις Δ.Ε. 27 και 28 του σχολικού βιβλίου)

1^η ΟΜΑΔΑ (ΔΕ 27)

Να μελετήσετε την παρ. α' (σ. 139) και να απαντήσετε στο παρακάτω ερώτημα

α) Πώς περιγράφεται στη Γένεση η τραγική ιστορία της απομάκρυνσης του ανθρώπου από το Θεό;

2^η ΟΜΑΔΑ (ΔΕ 27)

Να μελετήσετε την παρ. β' (σ. 139-140) και να απαντήσετε στο παρακάτω ερώτημα

α) Πώς ερμηνεύεται το δράμα της πτώσης του ανθρώπου με βάση τα στοιχεία που υπάρχουν στην Γένεση;

3^η ΟΜΑΔΑ (ΔΕ 27)

Να μελετήσετε τις παρ. γ' και δ' (σ. 140) όπως και τον πίνακα με τίτλο «Αμαρτία» και να απαντήσετε στα εξής ερωτήματα

α) Πώς φαίνεται από τις ιστορίες του Κάιν και του Άβελ, αλλά και του Πύργου της Βαβέλ η διαταραχή και η καταστροφή στις σχέσεις των ανθρώπων;
β) Τι είναι αμαρτία κατά την Παλαιά Διαθήκη;

4^η ΟΜΑΔΑ (ΔΕ 28)

Να μελετήσετε την εισαγωγική παράγραφο (σ.144) και να απαντήσετε στο παρακάτω ερώτημα

α) Ποια πεποίθηση διαμόρφωσαν οι Ισραηλίτες σχετικά με το Θεό μετά τη βαβυλώνια αιχμαλωσία;

5^η ΟΜΑΔΑ (ΔΕ 28)

Να μελετήσετε την παρ. α' (σ. 144-145) και να απαντήσετε στα παρακάτω ερωτήματα

α) Για ποιο λόγο έστειλε ο Θεός τον προφήτη Ιωνά στη Νινευή;
β) Πώς αντέδρασε ο Ιωνάς στην εντολή του Θεού να κηρύξει στη Νινευή και γιατί;

ΦΥΛΛΟ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗΣ

1. Η απομάκρυνση του ανθρώπου από το Θεό περιγράφεται

- i. με τη διήγηση για τη δοκιμή του απαγορευμένου μήλου από τον Αδάμ και την Εύα.
- ii. με τη διήγηση για την απαγόρευση της γεύσεως του καρπού του δέντρου της γνώσεως του καλού και του κακού ως άσκησης της ελευθερίας του ανθρώπου.
- iii. με τη διήγηση της εξαπάτησης των πρωτοπλάστων από το διάβολο με τη μορφή φιδιού.

2. Η πτώση του ανθρώπου ήταν ένα, μια που παίχτηκε του ανθρώπου.

(παιχνίδι, απίστευτη σύγκρουση, στην ψυχή, αγώνισμα, στην καρδιά, εσωτερική σύγκρουση, δράμα, στη ζωή, μεγάλη σύγκρουση)

3. 1. απαγορευμένο δέντρο-
εντολή	α. διάλογος του ανθρώπου με τον
πριν από μια μεγάλη απόφαση
2. φίδι	β. απομάκρυνση από το Θεό
3. διάλογος φιδιού με τη γυναίκα	γ. ελεύθερη απόφαση
4. γένυση απαγορευμένου καρπού	δ. πειρασμός
5. πτώση	ε. ανθρώπινη ελευθερία

4. Αμαρτία σημαίνει

5. Οι Ιουδαίοι μετά τη βαβυλώνια αιχμαλωσία πίστευαν, ότι

- i. ο Θεός αγαπά όλους τους ανθρώπους και το δικό τους λαό, αφού τον έχει λυτρώσει πολλές φορές από βέβαιη καταστροφή.
- ii. ο Θεός υπάρχει μόνο για τον Ισραήλ, με τον οποίο έκλεισε Διαθήκη και γι' αυτό αγαπά μόνο αυτόν και νοιάζεται μόνο για τη σωτηρία του με την αποστολή του Μεσσία.
- iii. ο Θεός είναι πατέρας όλων των ανθρώπων και ο Ισραήλ είναι ο λαός που εξέλεξε για την σπουδαία αποστολή που θα ωφελήσει ολόκληρη την ανθρωπότητα.

6. Ο Θεός έστειλε τον Ιωνά στη, για να ελέγξει τους κατοίκους της για, δίνοντάς τους την ευκαιρία να

(Σαμάρεια, πιστέψουν, τις κακές τους πράξεις, μετανιώσουν, Δαμασκό, τις αμαρτίες τους, σωθούν, λυτρωθούν, Νινευή, τις αδικίες τους)

7. Ακούγοντας την εντολή του Θεού, ο Ιωνάς

- i. πήγε αμέσως να εκτελέσει την αποστολή που του ανέθεσε.
- ii. ως φανατικός Ιουδαίος αρνήθηκε αρχικά να την εκτελέσει, αλλά έπειτα από την περιπέτεια με την ζωή του υπάκουσε και πήγε στη Νινευή.
- iii. ως φανατικός Ιουδαίος αρνήθηκε κατηγορηματικά να την εκτελέσει.

ΣΗΜΕΙΩΣΗ: Η ΣΥΜΠΛΗΡΩΣΗ ΤΟΥ ΦΥΛΛΟΥ ΘΑ ΓΙΝΕΙ ΜΕ ΚΛΕΙΣΤΑ ΤΑ ΒΙΒΛΙΑ.

**14. ΠΕΡΙΜΕΝΟΝΤΑΣ ΤΟ ΜΕΣΣΙΑ.
ΤΟ «ΠΛΗΡΩΜΑ ΤΟΥ ΧΡΟΝΟΥ»**
(Υλικό από τη Δ.Ε. 30 του σχολικού βιβλίου)

1^η ΟΜΑΔΑ

Να μελετήσετε την παρ. β' (σ. 150) και να απαντήσετε στο παρακάτω ερώτημα

Για ποιο λόγο οι Ιουδαίοι άρχισαν να ονειρεύονται διαφορετικά τον ερχομό του Μεσσία μετά τη Βαβυλώνια Αιχμαλωσία;

2^η ΟΜΑΔΑ

Να μελετήσετε την παρ. β' (σ. 150) και να απαντήσετε στο παρακάτω ερώτημα

Πώς ονειρεύονταν το Μεσσία οι Ιουδαίοι μετά τη Βαβυλώνια Αιχμαλωσία;

3^η ΟΜΑΔΑ

Να μελετήσετε την παρ. γ' (σ. 150-151) και να απαντήσετε στα παρακάτω ερωτήματα

Ποια ήταν τα χαρακτηριστικά του αληθινού Μεσσία για τους Χριστιανούς;

4^η ΟΜΑΔΑ

Να μελετήσετε την παρ. γ' (σ. 150-151) και να απαντήσετε στο παρακάτω ερώτημα

Πώς περιγράφονται τα πάθη του Μεσσία από τον προφήτη Ησαΐα και τη χριστιανική υμνογραφία;

5^η ΟΜΑΔΑ

Να μελετήσετε την παρ. δ' (σ. 151) και να απαντήσετε στο παρακάτω ερωτήματα

Τι είναι το «πλήρωμα του χρόνου» αναφορικά με το Μεσσία;

ΦΥΛΛΟ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗΣ

1. Οι Ιουδαίοι άρχισαν να ονειρεύονται διαφορετικά τον ερχομό του μεσσία μετά τη βαβυλώνια Αιχμαλωσία, διότι

- ι. συνάντησαν πολλά προβλήματα μετά την επιστροφή τους στη Γη της Επαγγελίας
- ιι. ενώ πίστευαν ότι θα ζούσαν ελεύθερα, αναγκάστηκαν να γίνουν υποτελείς σε ισχυρούς λαούς
- ιιι. ενώ πίστευαν ότι θα ζούσαν πιο ελεύθεροι, αντιμετώπισαν πολλά προβλήματα κατά την εγκατάστασή τους στη Γη της Επαγγελίας και αναγκάστηκαν να γίνουν υποτελείς σε ισχυρούς λαούς.

2. Οι Ιουδαίοι ονειρεύονταν το Μεσσία μετά τη Σε αντίθεση με την Παλαιά Διαθήκη πίστευαν ότι θα έρθει ως και που θα τους δώσει ξανά τη χαμένη τους αξιοπρέπεια και θα τους αποκαταστήσει στα μάτια του κόσμου ως ένα Προσδοκούσαν το μεσσία ως που θα ερχόταν στον κόσμο μόνο γι' αυτούς.

3. Ο αληθινός μεσσίας για τους Χριστιανούς, σύμφωνα με τα βιβλία της παλαιάς Διαθήκης, ήταν

- ι. ο απεσταλμένος του θεού, ο οποίος θα ιδρύσει μια βασιλεία που δεν θα είναι κοσμική, ούτε θα έρθει μόνο για κάποια έθνη αλλά θα γίνει φως για όλα τα έθνη της γης
- ιι. ο απεσταλμένος του θεού, ο οποίος θα κηρύξει τη μετάνοια και τη συγχώρηση ανάμεσα σε όλους τους λαούς
- ιιι. ο απεσταλμένος του Θεού, ο οποίος θα έρθει στον κόσμο για να φέρει τη σωτηρία σε όλα τα έθνη.

4. «Πλήρωμα του χρόνου» ονομάζεται

- ι. η συμπλήρωση του απαραίτητου χρόνου για να λυτρώσει ο Θεός τους Ιουδαίους
- ιι. η συμπλήρωση του χρόνου που είχε ορίσει ο Θεός για να πραγματοποιήσει τη μεγάλη του υπόσχεση για τον ερχομό του Μεσσία Ιησού Χριστού
- ιιι. η συμπλήρωση του χρόνου για την έλευση του Μεσσία, με αποστολή την απελευθέρωση και τη σωτηρία των Ιουδαίων

15. Η ΒΑΒΥΛΩΝΙΑ ΑΙΧΜΑΛΩΣΙΑ

(Υλικό από τη Δ.Ε. 22 του σχολικού βιβλίου)

1^η ΟΜΑΔΑ

Να μελετήσετε την παρ. α' (σ. 112-113) και να απαντήσετε στο παρακάτω ερώτημα

Πότε και γιατί υποτάχθηκαν οι Ισραηλίτες στους Βαβυλώνιους ;

2^η ΟΜΑΔΑ

Να μελετήσετε την παρ. β' (σ. 113) και να απαντήσετε στο παρακάτω ερώτημα

Πως υποτάχθηκε το βασίλειο του Ιούδα στους Βαβυλώνιους;

3^η ΟΜΑΔΑ

Να μελετήσετε την παρ. δ' (σ. 114) και να απαντήσετε στα εξής ερωτήματα

Πως ήταν η ζωή των εξόριστων Ισραηλιτών στη Βαβυλώνα;

4^η ΟΜΑΔΑ

Να μελετήσετε την παρ. ε' (σ. 115) και να απαντήσετε στο παρακάτω ερώτημα

Πώς εξηγούσε τις αιτίες της συμφοράς στον Ισραηλιτικό λαό ο προφήτης Ιεζεκιήλ;

5^η ΟΜΑΔΑ

Να μελετήσετε την παρ. στ' (σ. 115) και να απαντήσετε στο παρακάτω ερώτημα

Με ποιο τρόπο κρατήθηκε η ζωντανή η ελπίδα του Ισραηλιτικού λαού μετά την αιχμαλωσία;

ΦΥΛΛΟ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗΣ

1. Οι Ισραηλίτες υποτάχτηκαν στους Βαβυλώνιους

- ι. το 587 με την καταστροφή των Ιεροσολύμων και την αιχμαλωσία μεγάλου μέρους του λαού στη Βαβυλώνα.
- ιι. το 597 με την εκστρατεία των Βαβυλωνίων στο Βόρειο Βασίλειο.
- ιιι. το 586 με την υποταγή του Βασιλείου και της Σαμάρειας.

2. Οι Ισραηλίτες υποτάχτηκαν στους Βαβυλώνιους, διότι

- ι. παρά τη μεταρρύθμιση του Ιωσία, οι Ισραηλίτες δεν μετανούσαν για τα σφάλματά τους, νομίζοντας ότι ο Θεός είναι μαζί τους και γι' αυτό δεν διέτρεχαν κανένα κίνδυνο.
- ιι. παρά τη μεταρρύθμιση του Ιωσία, οι Ισραηλίτες εξακολουθούσαν να μην οργανώνουν στρατό αξιόμαχο για να αντιμετωπίσει τους Βαβυλώνιους.
- ιιι. παρά τη μεταρρύθμιση του Ιωσία, οι Ισραηλίτες επέμεναν να πολεμήσουν με τους Βαβυλώνιους, θεωρώντας ότι ο Θεός είναι στο πλευρό τους.

3. Η ζωή των Ισραηλιτών στη Βαβυλώνα

- ι. ήταν δύσκολη αφού υποχρεώνονταν σε καταναγκαστικές εργασίες, παρόλο που είχαν δικαίωμα να καλλιεργούν χωράφια και να ασκούν επαγγέλματα, αλλά και να ζουν σύμφωνα με τη θρησκεία τους δημιουργώντας τη Συναγωγή.
- ιι. ήταν αφόρητη με πολλές στερήσεις και δυσκολίες, παρόμοια με αυτή που είχαν στην Αίγυπτο.
- ιιι. ήταν πολύ άνετη και ευχάριστη, αφού είχαν τη δυνατότητα να ασκούν επαγγέλματα και να καλλιεργούν χωράφια, αλλά και κάποιοι να καταλάβουν σημαντικές κυβερνητικές θέσεις.

4. Ο προφήτης Ιεζεκιήλ προσπαθούσε να εξηγήσει τις αιτίες της συμφοράς στους Ισραηλίτες, τονίζοντας ότι

- ι. η απιστία τους και οι αμαρτίες που είχαν διαπράξει, τους οδήγησαν στην αιχμαλωσία και την καταστροφή της πατρίδας τους.
- ιι. όταν η ζωή μιας κοινότητας χαλάει, τότε όλοι ζουν τις κακές συνέπειες, καθώς και ότι όλοι είναι υπεύθυνοι, αφού μπορούν να αγωνιστούν για να επανορθώσουν.
- ιιι. η απομάκρυνσή τους από το Θεό, τους οδήγησε στην υποταγή στους Βαβυλωνίους.

5. Παρά την καταστροφή, ο Θεός υπόσχεται μέσω του προφήτη, ότι θα κάνει με τους ανθρώπους μια Θα βάλει το μέσα στη..... τους και θα τον γράψει στις τους, θα είναι τους και αυτοί θα είναι του.

(Ιερεμίας, συνείδηση, λαός, καρδιές, Θεός, νόμος, νέα διαθήκη,)

ΣΗΜΕΙΩΣΗ: Η ΣΥΜΠΛΗΡΩΣΗ ΤΟΥ ΦΥΛΛΟΥ ΘΑ ΓΙΝΕΙ ΜΕ ΚΛΕΙΣΤΑ ΤΑ ΒΙΒΛΙΑ.

16. Ο ΙΟΥΔΑΪΣΜΟΣ
ΜΕΤΑ ΤΗ ΒΑΒΥΛΩΝΙΑ ΑΙΧΜΑΛΩΣΙΑ
ΚΑΙ Η ΠΑΛΑΙΑ ΔΙΑΘΗΚΗ
(Υλικό από τις Δ.Ε. 23 & 24 του σχολικού βιβλίου)

1^η ΟΜΑΔΑ (ΔΕ 23)

Να μελετήσετε την παρ. α' (σ. 122) και να απαντήσετε στο παρακάτω ερώτημα

Ποιος και πότε εξέδωσε το διάταγμα για την απελευθέρωση των Ισραηλιτών;

2^η ΟΜΑΔΑ (ΔΕ 23)

Να μελετήσετε την παρ. β' (σ. 122) και να περιγράψετε σύντομα τα γεγονότα γύρω από την ανοικοδόμηση του Ναού.

3^η ΟΜΑΔΑ (ΔΕ 23)

Να μελετήσετε την παρ. γ' (σ. 123) και να απαντήσετε στο εξής ερώτημα

Με ποιο τρόπο προσπάθησε να οργανώσει πολιτικά τους Ισραηλίτες ο Νεεμίας;

4^η ΟΜΑΔΑ (ΔΕ 23)

Να μελετήσετε την παρ. δ' (σ. 123) και να απαντήσετε στο παρακάτω ερώτημα

Πώς οργάνωσε θρησκευτικά τους Ισραηλίτες ο Έσδρας;

5^η ΟΜΑΔΑ (ΔΕ 24)

Να μελετήσετε την παρ. α' (σ. 125) και να απαντήσετε στο παρακάτω ερώτημα

Πώς ερμήνευαν και δίδασκαν οι Γραμματείς το Νόμο του Θεού στον Ισραηλιτικό λαό;

ΦΥΛΛΟ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗΣ

1. Το διάταγμα για την απελευθέρωση των Ισραηλιτών εξέδωσε

- ι. ο Πέρσης βασιλιάς Αρταξέρξης, έπειτα από πενήντα χρόνια παραμονής στη Βαβυλώνα.
- ιι. ο Πέρσης βασιλιάς Κύρος σαρανταοκτώ χρόνια μετά την αιχμαλωσία τους.
- ιιι. ο Πέρσης βασιλιάς Δαρείος σαρανταοκτώ χρόνια μετά την αιχμαλωσία τους.

2. Το πρώτο μέλημα των Ισραηλιτών έπειτα από την επιστροφή στην πατρίδα τους ήταν

- ι. να ξαναχτίσουν τα τείχη της Ιερουσαλήμ, αλλά, έπειτα από καταγγελία των Σαμαρειτών, εμποδίστηκαν από τους Πέρσες.
- ιι. να ανοικοδομήσουν το παλάτι και το Ναό στα Ιεροσόλυμα, αλλά εμποδίστηκαν από τους Πέρσες.
- ιιι. να θεμελιώσουν το Ναό πάνω στα θεμέλια του «Ναού του Σολομώντα» στα Ιεροσόλυμα, τον οποίο, έπειτα από πολλές δυσκολίες, ανοικοδόμησαν και εγκαινίασαν το 515 π.Χ.

3. Ο Νεεμίας επιχείρησε να οργανώσει πολιτικά τους Ισραηλίτες,

- ι. ανακουφίζοντας τον ταλαιπωρημένο λαό με τη διαγραφή των δανείων και την επιστροφή της γης από τους πλούσιους στους φτωχούς, αλλά και με την εισφορά στο Ναό της δεκάτης και την τήρηση της αργίας του Σαββάτου.
- ιι. ανακουφίζοντας τον ταλαιπωρημένο λαό με τη διαγραφή των δανείων και την επιστροφή της γης από τους πλούσιους στους φτωχούς, αλλά και την τήρηση της αργίας του Σαββάτου.
- ιιι. ανακουφίζοντας τον ταλαιπωρημένο λαό με τη διαγραφή των δανείων, αλλά και με την εισφορά στο Ναό της δεκάτης και την τήρηση της αργίας του Σαββάτου.

4. Ο Έσδρας προσπαθώντας να οργανώσει τους Ισραηλίτες θρησκευτικά, απαγόρευσε να παντρεύονται με ειδωλολάτρες, αλλά και φρόντισε να συγκεντρωθούν τα θρησκευτικά κείμενα και να συντεθούν τα πέντε πρώτα βιβλία της Π. Διαθήκης, η «Πεντάτευχος» ή «Τορά» = Καθοδήγηση. Σ\Λ

5. Οι γραμματείς ή, ήταν άνθρωποι μορφωμένοι που το Νόμο του Θεού και γνώριζαν τόσο, όσο και Γι' αυτό και ανέλαβαν να τον και να τον στους Ισραηλίτες, οι οποίοι μιλούσαν και καταλάβαιναν τότε μόνο αραμαϊκά. Οι ερμηνείες τους έγιναν βιβλία με πολλές νομικές διατάξεις και απαγορεύσεις, οι οποίες οδήγησαν τελικά το λαό στην

(αραμαϊκά, μελετούσαν, νομοδιδάσκαλοι, διδάσκουν, εβραϊκά, τυπολατρία, εξηγούν)

ΣΗΜΕΙΩΣΗ: Η ΣΥΜΠΛΗΡΩΣΗ ΤΟΥ ΦΥΛΛΟΥ ΘΑ ΓΙΝΕΙ ΜΕ ΚΛΕΙΣΤΑ ΤΑ ΒΙΒΛΙΑ.

**17. Η ΣΥΝΑΓΩΓΗ ΚΑΙ ΟΙ ΓΙΟΡΤΕΣ
ΩΣ ΚΕΝΤΡΟ ΤΗΣ ΘΡΗΣΚΕΥΤΙΚΗΣ ΖΩΗΣ ΤΟΥ
ΙΟΥΔΑΪΣΜΟΥ ΜΕΤΑ ΤΗ ΒΑΒΥΛΩΝΙΑ ΑΙΧΜΑΛΩΣΙΑ**

(Υλικό από τις Δ.Ε. 24, 29, 9 & 10 του σχολικού βιβλίου)

1^η ΟΜΑΔΑ (ΔΕ 24)

Να μελετήσετε την παρ. β' (σ. 125) και να απαντήσετε στο παρακάτω ερώτημα

Για ποιο λόγο δημιουργήθηκε η Συναγωγή, πώς ήταν η διαρρύθμισή της και τι ρόλο έπαιξε στη διατήρηση της θρησκευτικής και εθνικής ταυτότητας των Ιουδαίων;

2^η ΟΜΑΔΑ (ΔΕ 29)

Να μελετήσετε την παρ. β' (σ. 147) και να απαντήσετε στο παρακάτω ερώτημα

Ποια προβλήματα αντιμετώπισαν οι Ιουδαίοι της διασποράς μετά τη Βαβυλώνια Αιχμαλωσία;

3^η ΟΜΑΔΑ (ΔΕ 29)

Να μελετήσετε την παρ. γ' (σ. 148) και να απαντήσετε στο παρακάτω ερώτημα

Ποια προβλήματα αντιμετώπισαν οι Ιουδαίοι της Παλαιστίνης μετά τη Βαβυλώνια Αιχμαλωσία;

4^η ΟΜΑΔΑ (ΔΕ 9)

Να μελετήσετε το κείμενο «το Πάσχα των Εβραίων...» (σ. 54) και να απαντήσετε στο παρακάτω ερώτημα

Πώς και γιατί γιορτάζουν μέχρι σήμερα το «Πάσχα» οι Ιουδαίοι;

5^η ΟΜΑΔΑ (ΔΕ 10)

Να μελετήσετε τα κείμενα των πινάκων (σ. 58) και να απαντήσετε στο παρακάτω ερώτημα

Πώς και γιατί γιορτάζουν μέχρι σήμερα τη «Σκηνοπηγία» και την «Πεντηκοστή» οι Ιουδαίοι;

ΦΥΛΛΟ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗΣ

1. Η Συναγωγή ήταν ο χώρος όπου οι Ιουδαίοι αρχικά στη Βαβυλώνα για να, να το νόμο του Θεού, να την πατρίδα τους και να ονειρεύονται την τους. Κατόπιν έγινε το της εθνικής τους ζωής. Η Συναγωγή ήταν ένα που είχε μια (βήμα) στη μέση, στο οποίο ανέβαινε αυτός που θα διάβαζε το νόμο.

(προσεύχονται, εξέδρα, επιστροφή, θυμούνται, κέντρο, κτίριο απλό, συγκεντρώνονταν, μελετούν)

2. Οι Ιουδαίοι τη διασποράς

i. το μεγαλύτερο πρόβλημα που αντιμετώπισαν ήταν η ανάμειξή τους με τους ειδωλολάτρες.

ii. δέχθηκαν την επίδραση του Ελληνισμού με συνέπεια πολλοί απ' αυτούς να ξεχάσουν τη μητρική τους γλώσσα, γι' αυτό και φρόντισαν να μεταφραστεί ο Νόμος στην ελληνική γλώσσα στην Αλεξάνδρεια (μετάφραση των εβδομήκοντα).

iii. το μεγαλύτερο πρόβλημα που αντιμετώπισαν ήταν ο κίνδυνος της αφομοίωσής τους από τους άλλους λαούς με τους οποίους έζησαν.

3. Οι Ιουδαίοι της Παλαιστίνης υπέφεραν από την προσπάθεια των Σελευκιδών να τους εξελληνίσουν, με αποτέλεσμα να ξεκινήσει η Μακκαβαϊκή Επανάσταση. Σ/Λ

4. Κατά την εορτή του «Πάσχα» οι Ιουδαίοι θυμούνται το γεγονός

i. της θυσίας του Ισαάκ.

ii. της Βαβυλώνιας Αιχμαλωσίας.

iii. της Εξόδου από την Αίγυπτο.

5. Κατά τις εορτές της «Σκηνοπηγίας» και της «Πεντηκοστής» οι Ιουδαίοι θυμούνται αντίστοιχα τα γεγονότα

i. της περιόδου της παραμονής στην Αίγυπτο και της προσφοράς του Νόμου

ii. της Βαβυλώνιας Αιχμαλωσίας και της περιόδου της ερήμου

iii. της περιόδου της ερήμου και της προσφοράς του Νόμου

ΣΗΜΕΙΩΣΗ: Η ΣΥΜΠΛΗΡΩΣΗ ΤΟΥ ΦΥΛΛΟΥ ΘΑ ΓΙΝΕΙ ΜΕ ΚΛΕΙΣΤΑ ΤΑ ΒΙΒΛΙΑ.

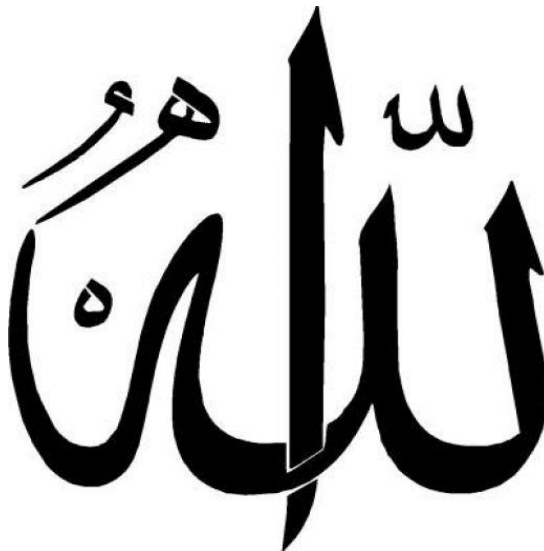
18. ΤΟ ΙΣΛΑΜ ΩΣ ΘΡΗΣΚΕΙΑ ΤΟΥ ΑΒΡΑΑΜ, ΤΟ ΚΟΡΑΝΙΟ ΚΑΙ Η ΠΑΛΑΙΑ ΔΙΑΘΗΚΗ

1. Το Ισλάμ ως προαιώνια θρησκεία

Βασική πεποίθηση των μουσουλμάνων είναι ότι το Ισλάμ δεν είναι νέα θρησκεία, την οποία ίδρυσε ο προφήτης Μωάμεθ στις αρχές του 7ου αιώνα. Το Ισλάμ είναι όπως πιστεύουν η καινούρια αποκάλυψη της «έμφυτης» στον άνθρωπο θρησκείας, την οποία θέσπισε ο ίδιος ο Θεός ήδη από τη δημιουργία του ανθρώπου. Είναι η πρώτη και αληθινή θρησκεία που έθεσε ο Αλλάχ στον κόσμο.

Τη θρησκεία αυτή που ζητά την απόλυτη αφοσίωση και υποταγή στον ένα Θεό και το θέλημά του», την προόρισε ο Αλλάχ για όλους τους ανθρώπους με μια «Διαθήκη», την οποία σύναψε με την ανθρωπότητα κατά τη δημιουργία²¹. Την προαιώνια αυτή θρησκεία, την οποία έχασε η ανθρωπότητα διότι παρασύρθηκε στην πολυθεΐα, ήρθε να αποκαταστήσει η αποκάλυψη του Κορανίου, το οποίο ο Αλλάχ φανέρωσε στον Μωάμεθ διαμέσου του αρχαγγέλου Γαβριήλ.

Το Ισλάμ από τους ως η αιώνια και πιο μεταξύ όλων των διεκδικεί την από όλες. Σκοπεύει αλήθεια του Θεού ανθρωπότητα και τις μορφές της και έχει χαρακτήρα Θεωρείται από μουσουλμάνους της ανθρωπότητας, των εκφάνσεων της ζωής και θρησκεία και του μέλλοντος κόσμου.

παρουσιάζεται μουσουλμάνους τέλεια θρησκεία θρησκείων και προτεραιότητα να διδάξει την σ' ολόκληρη την να καλύψει όλες ζωής. Γι' αυτό οικουμενικό. τους θρησκεία όλης θρησκεία όλων ανθρωπίνης του παρόντος

Στη συνείδηση τόσο του Μωάμεθ όσο και των οπαδών του, το Ισλάμ δεν είναι μια νέα φάση της προαιώνιας μονοθεΐας, αλλά η τέλεια μορφή της. Είναι η αληθινή θρησκεία που είχαν αποκαλύψει οι προφήτες και απόστολοι του Θεού. και αποκαταστάθηκε στην αρχική της καθαρότητα με τον «τελευταίο των προφητών»²² δηλαδή με τον «απόστολο του Αλλάχ» Μωάμεθ.

²¹ Σούρα 7,172. Τους κάλεσε λοιπόν, καθώς τους «παρήγαγε δυνάμει εκ της πλευράς των υιών του Αδάμ», και τους ρώτησε: «Δεν είμαι εγώ ο Κύριος σας; Και αυτοί απάντησαν: Ναι, το ομολογούμε. Και ο Θεός τους είπε: για να μη πείτε κατά την ημέρα της κρίσεως, ότι αυτό το αγνοούσαμε». Έτσι ερμηνεύει η μουσουλμανική παράδοση το περίφημο κορανικό χωρίο της Σούρα 7,172.

²² Ο Μωάμεθ επίσης παρουσιάζεται ως η «σφραγίδα» των προφητών (Σούρα 33, 40).

2. Το Ισλάμ ως θρησκεία του Αβραάμ, ο Ιουδαϊσμός και ο Χριστιανισμός

Το Ισλάμ ως προαιώνια θρησκεία είναι κατά τον Μωάμεθ και τους οπαδούς του η «θρησκεία του πατριάρχη Αβραάμ»²³. Γι' αυτό και θεωρούσε τον εαυτό του ως συνεχιστή της θρησκείας του Αβραάμ. Όπως έλεγε μάλιστα, ο Αβραάμ υπήρξε ο μόνος που τήρησε την αληθινή μονοθεΐα μέσα στη σύγχυση της ειδωλολατρίας και έτσι έγινε ο πρώτος «μουσουλμάνος», ο πρώτος δηλαδή «πιστός», αφοσιωμένος στον Αλλάχ.

Επειδή ακριβώς το Ισλάμ ακολουθεί τη θρησκεία του Αβραάμ, προηγείται όλων των άλλων θρησκειών, αφού είναι η αληθινή θρησκεία που υφίσταται από τη στιγμή της δημιουργίας και κηρύχθηκε από τους προφήτες σε όλα τα έθνη με αποτέλεσμα να προκύψουν ο Ιουδαϊσμός και ο Χριστιανισμός. Ωστόσο όμως αυτές οι θρησκείες όπως πιστεύουν δεν είχαν ολόκληρη την αποκάλυψη του Θεού, αλλά και οι οπαδοί τους νόθευσαν την αρχική εκείνη αληθινή θρησκεία του μονοθεϊσμού. Με την έννοια αυτή τόσο ο Ιουδαϊσμός όσο και ο Χριστιανισμός ήταν στην εποχή της εμφανίσεώς τους αληθινές θρησκείες, προηγούμενες του Ισλάμ φάσεις στη σειρά των θείων αποκαλύψεων. Η Τορά, δηλαδή η Πεντάτευχος της Παλαιάς Διαθήκης, και το Ευαγγέλιο δεν ήταν παρά εκδόσεις της μιας και μόνης αιωνίας Βίβλου, της οποίας το αρχέτυπο φυλάσσεται αιώνια κοντά στο Θεό. Κατά την ισλαμική αντίληψη όμως, οι θρησκείες αυτές ξεπεράστηκαν από την αποκάλυψη του Κοράνιου. Ό, τι αληθινό περιείχαν ενσωματώθηκε στην αποκάλυψή του. Ό, τι δεν ενσωματώθηκε στο Κοράνιο, δεν ήταν αληθινό, αλλά το αποτέλεσμα μιας σειράς παρερμηνειών.

3. Το Κοράνιο ως θεμέλιο της πίστης στο Ισλάμ και ο Μωάμεθ

Το Κοράνιο είναι η τελευταία έκδοση του αιώνιου αρχέτυπου ιερού Βιβλίου. Είναι πλήρες και καθαρό από νοθείες, Γι' αυτό και αποτελεί το ασφαλές κριτήριο για την αλήθεια των Γραφών που προηγήθηκαν, όπως η Παλαιά και η Καινή Διαθήκη. Κατά τους μουσουλμάνους, το Κοράνιο θέτει τα ασφαλή θεμέλια, πάνω στα οποία οικοδομείται η αληθινή θρησκεία και η υγιής κοινωνία του Αλλάχ²⁴ και Γι' αυτό είναι το θεμέλιο της πίστης στο Ισλάμ.

Για το Ισλάμ η αποκάλυψη είναι το πλέον αποφασιστικό συμβάν στην ιστορία των ανθρώπων. Ο Αλλάχ δίνει στους ανθρώπους τον λόγο του για να τον γνωρίσουν. Οι μουσουλμάνοι πιστεύουν ότι πριν από τον Μωάμεθ ο Αλλάχ αποκάλυψε και σε άλλους λαούς το λόγο του διαμέσου προφητών, όπως είναι ο Αβραάμ, ο Μωυσής και ο Ιησούς Χριστός, αλλά οι οπαδοί τους τον νόθευσαν. Γι' αυτό ήταν απολύτως αναγκαίο ο Αλλάχ να αποκαλύψει μέσω του προφήτη Μωάμεθ την τελευταία και πλέον έγκυρη αποκάλυψη στην ιστορία του κόσμου. Αυτό το έκανε με το Κοράνιο, το οποίο κατά τους μουσουλμάνους περιέχει την τέλεια αποκάλυψη του Θεού προς την ανθρωπότητα. Το Κοράνιο (al-Qur'ân) που σημαίνει «ανάγνωσμα» αλλά και

²³ Σούρα 2, 124-136. 6, 74-84. 37, 83-113. 43, 26-28.

²⁴ Ο Θεός αποκαλύπτοντας στον Μωάμεθ την ισλαμική θρησκεία είπε σ' αυτόν και μέσω αυτού σ' όλους τους πιστούς του: «Σήμερα τελειοποίησα για χάρη σας την θρησκεία σας, εκπλήρωσα τα ευεργετήματά μου προς εσάς και σας έδωσα ως θρησκεία σας το Ισλάμ» (Σούρα 5,3). Γι' αυτό οι μουσουλμάνοι πιστεύουν ότι η «μόνη αληθινή θρησκεία για τον Θεό είναι το Ισλάμ» (Σούρα 3, 19).

«απαγγελία», αποκαλύφθηκε, όπως πιστεύουν, στον Μωάμεθ κατά τον μήνα Ραμαντάν, και μάλιστα κατά την νύκτα του «θείου θεσπίσματος»²⁵.

Το Κοράνιο κατά τους πιστούς του Ισλάμ δεν περιέχει απλώς την θεία αποκάλυψη, αλλά είναι ο ίδιος ο αιώνιος λόγος του Αλλάχ. Η αποκάλυψη του λόγου του Θεού είναι ο νόμος και το θέλημά του. Έτσι το Ισλάμ είναι προπαντός θρησκεία του ιερού βιβλίου της αποκάλυψης. Το Κοράνιο δεν είναι ούτε μια ιστορία του «λαού του Αλλάχ», όπως η Παλαιά Διαθήκη για το Ισραήλ. Είναι λόγος του Θεού, τον οποίο αποκαλύπτει ο Θεός μέσω αγγέλου του στο Μωάμεθ και μέσω αυτού στην ανθρωπότητα. Ο λόγος του Κορανίου δεν είναι λόγος του προφήτη, αλλά του Αλλάχ. Το Κοράνιο για τους πιστούς είναι ο νόμος του Αλλάχ και ο απαράβατος κώδικας της καθημερινής τους ζωής. Δεν υπάρχει πτυχή της ζωής, όπως πιστεύουν, που να μη καθορίζεται από το Κοράνιο. Αφού είναι ο αιώνιος λόγος του Αλλάχ, περιέχει όχι μόνο τις αλήθειες της πίστης, αλλά και όλη τη σοφία του κόσμου, την επιστήμη, την κοσμική ζωή και την πολιτική τέχνη.

4. Το Κοράνιο ως θρησκευτικό βιβλίο

Στη σημερινή του μορφή το Κοράνιο, είναι χωρισμένο σε 114 κεφάλαια, καθένα από τα οποία χωρίζεται σε πολλούς στίχους, που ονομάζονται «σημεία» του Αλλάχ. Ως τον θάνατο όμως του Μωάμεθ (632) το δεν υπήρχε ως ενιαίο βιβλίο. Οι αποκαλύψεις του ήταν συγκεντρωμένες σε συλλογές, τις οποίες είχαν καταγράψει οι οπαδοί του, και ιδίως οι γραφείς, τους οποίους είχε μαζί του. Ο τρίτος χαλίφης του Ισλάμ, ο Ουθμάν (644-656), όρισε επιτροπή, η οποία συνέλεξε όλες τις αποκαλύψεις, έκρινε την αξιοπιστία τους, αναθεώρησε το παλαιό κείμενο, και κατάρτισε το έως σήμερα επίσημο κορανικό κείμενο.

²⁵ Σούρα 97, 1 εξ.

ΕΡΕΥΝΗΤΙΚΑ ΕΡΩΤΗΜΑΤΑ

1^η ΟΜΑΔΑ

Να μελετήσετε την παρ. 1 και να απαντήσετε στο παρακάτω ερώτημα

Τι πιστεύουν για το Ισλάμ ως θρησκεία οι μουσουλμάνοι;

2^η ΟΜΑΔΑ

Να μελετήσετε την παρ. 2 και να απαντήσετε στο παρακάτω ερώτημα

Τι σημαίνει για τους μουσουλμάνους ότι το Ισλάμ είναι η θρησκεία του Αβραάμ;

3^η ΟΜΑΔΑ

Να μελετήσετε την παρ. 2 και να απαντήσετε στο παρακάτω ερώτημα

Ποια θέση έχουν ο Χριστιανισμός και ο Ιουδαϊσμός στην πίστη του Ισλάμ;

4^η ΟΜΑΔΑ

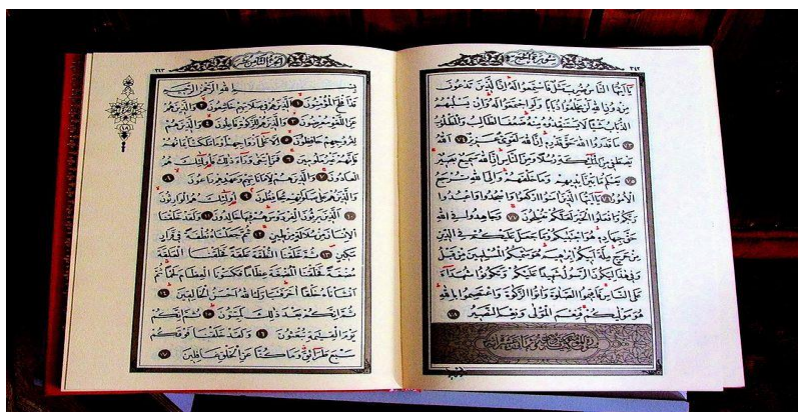
Να μελετήσετε την παρ. 3 και να απαντήσετε στο παρακάτω ερώτημα

Τι είναι το Κοράνιο για τους μουσουλμάνους;

5^η ΟΜΑΔΑ

Να μελετήσετε την παρ. 4 και να απαντήσετε στο παρακάτω ερώτημα

Ποια είναι η δομή του Κορανίου και με ποιο τρόπο πήρε τη σημερινή του μορφή;

ΦΥΛΛΟ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗΣ

1. Κατά τους μουσουλμάνους το Ισλάμ ως θρησκεία

- ι. είναι μια και μοναδική αποκάλυψη του Αλλάχ στον κόσμο και τον άνθρωπο
- ιι. είναι η αιώνια και τέλεια μορφή μονοθεϊστικής θρησκείας που προόρισε ο Αλλάχ για όλους τους ανθρώπους
- ιιι. είναι η μοναδική αιώνια θρησκεία που έχει προορίσει ο Αλλάχ για τον άνθρωπο.

2. Το Ισλάμ είναι η θρησκεία του Αβραάμ κατά τους μουσουλμάνους,

- ι. διότι ήταν ο γενάρχης των Αράβων κι εκείνος που έχτισε τον πρώτο οίκο προσευχής για τους μουσουλμάνους στον Αλλάχ μαζί με τον Ισμαήλ
- ιι. διότι ίδρυσε την αληθινή μονοθεϊστική θρησκεία και ήταν ο πρώτος που αναζήτησε και βρήκε τον Αλλάχ.
- ιιι. διότι υπήρξε ο μόνος που τήρησε την αληθινή μονοθεΐα μέσα στη σύγχυση της ειδωλολατρίας και έτσι έγινε ο πρώτος «μουσουλμάνος», ο πρώτος δηλαδή «πιστός», αφοσιωμένος στον Αλλάχ.

3. Ο Χριστιανισμός και ο Ιουδαϊσμός κατά το Ισλάμ

- ι. δεν έχουν την αληθινή πίστη στον Αλλάχ και την αφοσίωση σ' αυτόν, διότι δεν κατάφεραν να αποκτήσουν το Κοράνιο.
- ιι. ενώ στην εποχή της εμφανίσεώς τους ήταν αληθινές θρησκείες, στη συνέχεια δεν κατάφεραν να αποκτήσουν ολόκληρη την αποκάλυψη του Αλλάχ, διότι οι οπαδοί τους νόθευσαν την αληθινή θρησκεία του μονοθεϊσμού.
- ιιι. νόθευσαν την αληθινή θρησκεία, δεν απέκτησαν ολόκληρη την αποκάλυψη και έχασαν το μονοθεϊσμό.

4. Το Κοράνιο για τους μουσουλμάνους

- ι. είναι το ιερό τους βιβλίο που περιέχει την αιώνια αλήθεια του Αλλάχ.
- ιι. είναι το ιερό τους βιβλίο που περιλαμβάνει τελευταία έκδοση του αιώνιου αρχέτυπου βιβλίου το οποίο αποκάλυψε ο Αλλάχ στην ανθρωπότητα
- ιιι. είναι η τελευταία έκδοση του αιώνιου αρχέτυπου ιερού βιβλίου που είναι πλήρες και καθαρό από νοθείες και περιέχει την τέλεια αποκάλυψη του Αλλάχ προς την ανθρωπότητα.

5. Στη σημερινή του μορφή το Κοράνιο, είναι χωρισμένο σε 114 κεφάλαια, καθένα από τα οποία χωρίζεται σε πολλούς στίχους, που ονομάζονται «σημεία» του Αλλάχ.

Σ/Λ

19. Η ΘΕΣΗ ΤΟΥ ΠΑΤΡΙΑΡΧΗ ΑΒΡΑΑΜ ΣΤΟ ΙΣΛΑΜ, Α'.

1. Ο Μωάμεθ, ο Αβραάμ και ο Μονοθεϊσμός

Ο μονοθεϊσμός ήταν μια από τις βασικές αρχές του κηρύγματος του Μωάμεθ, ο οποίος ήθελε να κατοχυρώσει την μονοθεϊστική του διδασκαλία στην Αγ. Γραφή (Παλαιά και Καινή Διαθήκη) και να πείσει Ιουδαίους και χριστιανούς ότι είναι ο νέος απόστολος και προφήτης του Αλλάχ στη σειρά των προηγουμένων προφητών. Ο Μωάμεθ ήθελε να δείξει όμως παράλληλα ότι το κήρυγμά του δεν ήταν όμοιο με το κήρυγμα των προηγουμένων προφητών και αποστόλων του Αλλάχ, αλλά και ότι ο ίδιος έρχεται στην ανθρωπότητα ως ανανεωτής του αρχαίου μονοθεϊσμού.

Γι' αυτό και ο μονοθεϊσμός που ήθελε να αποδεχθούν οι άνθρωποι όπως έλεγε, δεν ήταν άλλος από το μονοθεϊσμό του προπάτορα Αβραάμ. Κι αυτό γιατί δεχόταν πως ο Αλλάχ είχε προορίσει την ανθρωπότητα για τη μονοθεΐα από την αρχή της δημιουργίας. Έτσι σύναψε μια διαθήκη (mithaq) με τον Αβραάμ εκ μέρους όλων των ανθρώπων, με την οποία καθιέρωσε εξαρχής την θρησκεία της μονοθεΐας, η οποία δεν είναι άλλη από το **Ισλάμ**, δηλαδή την απόλυτη υποταγή στον Αλλάχ. Αυτή τη θρησκεία της καθαρής μονοθεΐας, η οποία εξέπεσε από τον παράδεισο και την οποία ξέχασε εν τω μεταξύ η ανθρωπότητα, αναζωπύρωσε πρώτος ο Αβραάμ.

2. Αβραάμ, ο πρώτος μονοθεϊστής και μουσουλμάνος

Ο Αβραάμ (Ibrahim) έχει πολύ μεγάλη σημασία για την ισλαμική παράδοση. Στο Κοράνιο υπάρχουν διάσπαρτες ποικίλες παραδόσεις γι' αυτόν, όπως και για το γιο του Ισμαήλ (Isma'īl) και την μητέρα του Άγαρ (Hajar).. Πολλές από τις διηγήσεις αυτές είναι παρμένες από τη Γένεση, ενώ άλλες απηχούν αντιλήψεις της ιουδαιοχριστιανικής παράδοσης.

Στο Κοράνιο ο Αβραάμ θεωρείται ως ο προφήτης, ο οποίος αιώνες μετά την εκδίωξη του Αδάμ από τον παράδεισο και την λήθη της μονοθεΐας, υπήρξε ο πρώτος που ξαναβρήκε την πίστη στον Αλλάχ και στράφηκε εναντίον της πολυθεΐας του λαού του, παρακινώντας τον να επιστρέψει στον ένα και μόνο Θεό²⁶. Για το λόγο αυτό και υπήρξε ο πρώτος μουσουλμάνος (muslim), δηλαδή ο πρώτος πιστός και ο αφοσιωμένος στο Θεό «hanīf» (μονοθεϊστής) και φίλος (wali) του Αλλάχ. Ο Αβραάμ είναι το πρότυπο προς μίμηση²⁷ του καθαρού μονοθεϊσμού (hanīf)²⁸ και το Ισλάμ είναι «η θρησκεία (ή το γένος) του (προπάτορα) Αβραάμ»²⁹, ενώ ο Αβραάμ είναι ο «πατέρας των μουσουλμάνων»³⁰ και αυτός που ανήγγειλε την έλευση του Μωάμεθ ως του μεγαλύτερου προφήτη³¹.

²⁶ Σούρα 19, 41κ.εξ. 21,51 κ. εξ., 26,69 κ. εξ., 37,83 κ. εξ.

²⁷ Σούρα 60,4.

²⁸ Σούρες 2,128.131.135 & 3,95.

²⁹ «millat Ibrahim», Σούρα 2,135.

³⁰ Σούρα 22,68.

³¹ Σούρα 2,128.129.

3. Ο Αβραάμ, προπάτορας και πρότυπο των μουσουλμάνων

Η ιδιότητα του hanif (καθαρού μονοθεϊστή), με την οποία χαρακτηρίζεται ο Αβραάμ στο Κοράνιο, βοήθησε τον Μωάμεθ να μην ταυτιστεί με τον ιουδαϊσμό ή με το χριστιανισμό, καθώς δίδασκε ότι «ο Αβραάμ δεν ήταν ούτε χριστιανός ούτε ιουδαίος»³², αφού η Τορά και το Ευαγγέλιο στάλθηκαν μετά από αυτόν.

Επειδή ο Αβραάμ θεωρούνταν ο προπάτορας και το πρότυπο των μουσουλμάνων, ο Μωάμεθ, απευθυνόμενος προς τους λαούς της Βίβλου (Ahl al-Kitab), δηλαδή τους ιουδαίους και τους χριστιανούς, λέει: «Ω λαοί των Γραφών! Γιατί ερίζετε για τον Αβραάμ, αφού είναι γνωστό ότι η Τορά και το Ευαγγέλιο κατέβηκαν από πάνω πολύ αργότερα από αυτόν;... **δεν ήταν ο Αβραάμ ούτε Ιουδαίος ούτε Χριστιανός, αλλά ήταν μονοθεϊστής μουσουλμάνος και όχι πολυθεϊστής. Αυτοί που αποδέχονται τη θρησκεία του Αβραάμ είναι αυτοί που τον ακολουθούν, και τέτοιος είναι ο προφήτης (Μωάμεθ) και αυτοί που πιστεύουν σε αυτόν**»³³. Με βάση αυτές τις αντιλήψεις η μουσουλμανική παράδοση δέχεται ότι η υγιής θρησκευτική κατάσταση ενός ανθρώπου από την γέννησή του είναι να είναι μουσουλμάνος.

4. Ο Αβραάμ αρνείται την ειδωλολατρία και αποκτά απογόνους

Η μουσουλμανική παράδοση τοποθετεί τη ζωή του Αβραάμ στην περιοχή των πόλεων Έδεσσας και Χαρράν της Β. Μεσοποταμίας, όπου ήρθε σε ρήξη με τους ειδωλολάτρες. Λέγεται ότι γεννήθηκε κατά την περίοδο που την περιοχή κυβερνούσε ο βασιλιάς Nimrod, ο οποίος είχε διατάξει την θανάτωση όλων των βρεφών της περιοχής του. Η μητέρα για να τον σώσει τον γέννησε και τον φύλαξε για δέκα χρόνια μέσα σε μια σπηλιά. Όταν ο Αβραάμ έφυγε από την σπηλιά και επέστρεψε στο σπίτι του πατέρα του, άρχισε πόλεμο εναντίον των ειδώλων.

Σύμφωνα με το Κοράνιο, ο Αβραάμ ζώντας ανάμεσα σε ειδωλολάτρες, συνειδητοποίησε την ύπαρξη του ενός και μόνου θεού (Αλλάχ) και αρνήθηκε τα είδωλα. Ζώντας στην Μεσοποταμία μεταξύ πολυθεϊστών που λάτρευαν κυρίως αστρικούς θεούς, παρατήρησε τα άστρα, τη σελήνη και τον ήλιο και διαπίστωσε ότι αυτά δύνουν. Γι' αυτό και κήρυξε: «δεν αγαπώ τους δύνοντες», θέλοντας να τονίσει πως δεν είναι δυνατόν τα ουράνια αυτά σώματα να είναι θεοί, διότι δεν εννοούνται θεοί δύνοντες. Έτσι οδηγήθηκε στην πίστη στον Αλλάχ ως μοναδικό θεό και αποκήρυξε την ειδωλολατρία λέγοντας: «λαέ μου, είμαι αθώος από την πολυθεΐα σου»³⁴.

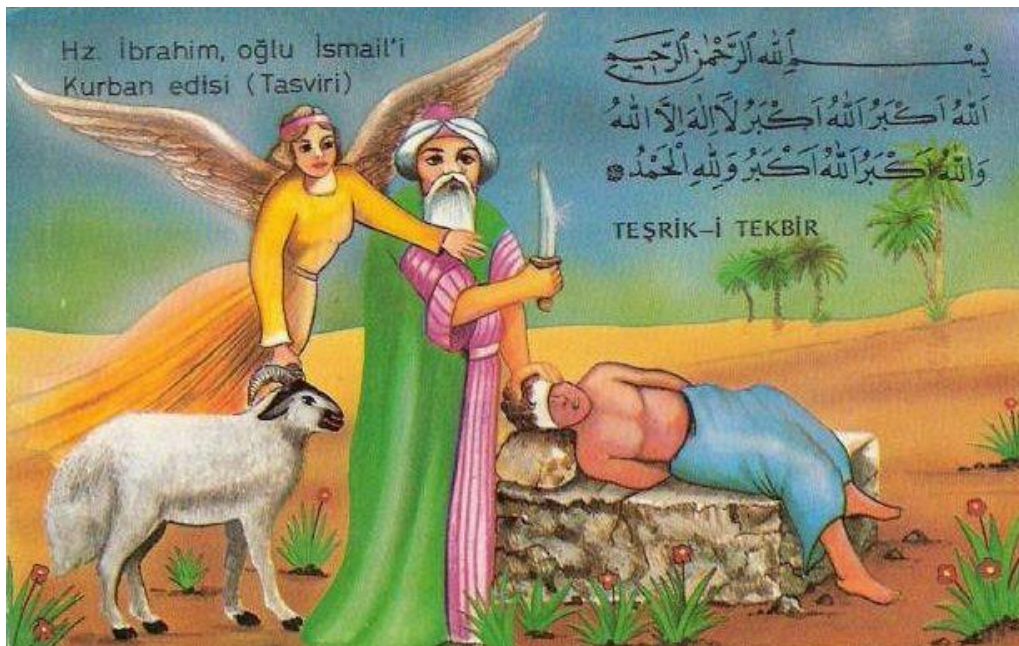
Συνειδητοποιώντας μάλιστα την πίστη του στην καθαρή μονοθεΐα, ο Αβραάμ διαφώνησε με τον πατέρα του, τον οποίο κάλεσε να επιστρέψει στην λατρεία του αληθινού θεού - Αλλάχ και να μην λατρεύει ειδωλολατρικούς

³² Σούρα 3,67 & 2,140.

³³ Σούρα 3,65.68.

³⁴ Σούρα 6,74.79. Πρβλ. και Σούρα 19,41.58

θεούς³⁵. Επειδή όμως δεν βρήκε ανταπόκριση, απομακρύνθηκε από την ειδωλολατρία του λαού του και λάτρευε τον Αλλάχ, ο οποίος από φιλανθρωπία του χάρισε τον Ισαάκ και τον Ιακώβ (Ishaq & Ya'qub). Στο Κοράνιο³⁶ ο Αβραάμ δοξολογεί τον Αλλάχ, ο οποίος του δώρισε τον Ισμαήλ και τον Ισαάκ, ενώ ήταν πλέον γέροντας. Επίσης γίνεται λόγος για την εντολή που έλαβε ο Αβραάμ να θυσιάσει τον γιο του, αλλά δεν αναφέρεται για ποιόν από τους δύο γιούς πρόκειται. Λέγεται όμως ότι όταν ο γιος του είχε ενηλικιωθεί και βοηθούσε τον πατέρα του, ο Αβραάμ του φανέρωσε ένα όραμα που είδε, ότι δηλαδή θα τον θυσίαζε στον Αλλάχ. Ο γιος, ευσεβής και ευλαβής προς τον πατέρα, αποκρίθηκε ότι «αν αυτό είναι θέλημα του Αλλάχ, ας γίνει το θέλημά του».

³⁵ Είπε στον πατέρα του: «ω πατέρα, γιατί λατρεύεις ό,τι δεν ακούει και δεν βλέπει και δεν μπορεί να σου χρησιμεύσει σε κάτι;» (Σούρα 19,42).

³⁶ Σούρα 14.

ΕΡΕΥΝΗΤΙΚΑ ΕΡΩΤΗΜΑΤΑ

1^η ΟΜΑΔΑ

Να μελετήσετε την παρ. 1 και να απαντήσετε στο παρακάτω ερώτημα

Ποια σχέση είχε ο μονοθεϊσμός του Μωάμεθ με τον Αβραάμ σύμφωνα με τους μουσουλμάνους;

2^η ΟΜΑΔΑ

Να μελετήσετε την παρ. 2 και να απαντήσετε στο παρακάτω ερώτημα

Πως αναδείχθηκε ο Αβραάμ σε πρώτο μονοθεϊστή κατά τους μουσουλμάνους;

3^η ΟΜΑΔΑ

Να μελετήσετε την παρ. 3 και να απαντήσετε στο παρακάτω ερώτημα

Πως αναδείχθηκε ο Αβραάμ προπάτορας και πρότυπο των μουσουλμάνων;

4^η ΟΜΑΔΑ (ΔΕ 9)

Να μελετήσετε την παρ 4 και να απαντήσετε στο παρακάτω ερώτημα

Πως αρνήθηκε την ειδωλολατρία ο Αβραάμ;

5^η ΟΜΑΔΑ (ΔΕ 10)

Να μελετήσετε την παρ. 4 και να απαντήσετε στο παρακάτω ερώτημα

Πως απέκτησε απογόνους ο Αβραάμ;

ΦΥΛΛΟ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗΣ

1. Ο μονοθεϊσμός του Μωάμεθ

- ι. ήταν ο ίδιος με το μονοθεϊσμό του Αβραάμ
- ιι. Ήταν εντελώς διαφορετικός από αυτόν του Αβραάμ, ο οποίος ασπάστηκε την πίστη στο θεό της Παλαιάς Διαθήκης
- ιιι. ήταν περίπου ο ίδιος με το μονοθεϊσμό του Αβραάμ, καθώς έπρεπε να τον διορθώσει σε μερικά σημεία.

2. Ο Αβραάμ αναδείχθηκε σε πρώτο μονοθεϊστή κατά τους μουσουλμάνους, διότι

- ι. αρνήθηκε την ειδωλολατρική θρησκεία του πατέρα του και ασπάστηκε πρώτος την πίστη στο Ισλάμ, δηλαδή την υποταγή στο θέλημα του Αλλάχ.
- ιι. ως προφήτης ήταν αυτός ο οποίος αιώνες μετά την εκδίωξη του Αδάμ από τον παράδεισο και την λήθη της μονοθεΐας ξαναβρήκε πρώτος την πίστη στον Αλλάχ ως μοναδικό θεό και στράφηκε εναντίον της πολυθεΐας του λαού του.
- ιιι. Μετά από πολλές περιπέτειες ο Αλλάχ του αποκαλύφθηκε και του έδωσε την πίστη στην αυστηρή μονοθεΐα.

3. Ο Αβραάμ αναδείχθηκε προπάτορας και πρότυπο των μουσουλμάνων, διότι ήταν hanif (καθαρός μονοθεϊστής) και όπως διδασκε ο Μωάμεθ «δεν ήταν ούτε Ιουδαίος ούτε Χριστιανός, αλλά ήταν μονοθεϊστής μουσουλμάνος και όχι πολυθεϊστής»

Σ/Λ

4. Σύμφωνα με το Κοράνιο, ο ζώντας ανάμεσα σε....., συνειδητοποίησε την ύπαρξη του θεού (Αλλάχ) και αρνήθηκε τα Ζώντας στη μεταξύ που λάτρευαν κυρίως θεούς, παρατήρησε τα άστρα, τη και τον και διαπίστωσε ότι αυτά δύνουν. Γι' αυτό και κήρυξε : «δεν», θέλοντας να τονίσει πως δεν είναι δυνατόν τα αυτά σώματα να είναι, διότι δεν εννοούνται θεοί δύνοντες. Έτσι οδηγήθηκε στην πίστη στον και αποκήρυξε την λέγοντας: «λαέ μου, είμαι αθώος από σου»

(σελήνη, την πολυθεΐα, Αλλάχ ως μοναδικό θεό, ουράνια, Μεσοποταμία, ειδωλολατρία, ενός και μόνου, είδωλα, ήλιο, αγαπώ τους δύνοντες, θεοί, πολυθεϊστών Αβραάμ, ειδωλολάτρες, αστρικούς)

5. Ο Αβραάμ απέκτησε απογόνους σύμφωνα με το Ισλάμ

- ι. αφού απομακρύνθηκε από την ειδωλολατρία και λάτρευε τον Αλλάχ.
- ιι. μετά την απομάκρυνσή του από τη Μεσοποταμία.
- ιιι. ύστερα από πολλά χρόνια όταν ήταν πια σε μεγάλη ηλικία.

20. Η ΘΕΣΗ ΤΟΥ ΠΑΤΡΙΑΡΧΗ ΑΒΡΑΑΜ ΣΤΟ ΙΣΛΑΜ, Β'.

1. Ο Αβραάμ, η Άγαρ και ο Ισμαήλ.

Στο Κοράνιο λέγεται ότι ο Θεός ευλόγησε τόσο τον Ισαάκ όσο και τον Ισμαήλ και τους απογόνους τους. Όσον αφορά το επεισόδιο της αποπομπής του Ισμαήλ και της Άγαρ γίνεται μόνο ένας υπαινιγμός στο Κοράνιο³⁷ ενώ στη μουσουλμανική παράδοση εξιστορείται με δραματικό τρόπο. Όπως αναφέρεται εκεί, μετά τη γέννηση του Ισαάκ, λόγω της ζηλοφθονίας της Σάρας, ο Αβραάμ πήρε την Άγαρ και τον Ισμαήλ και τους οδήγησε, ενώ ακόμη τον θήλαζε, κοντά στην Κάαμπα, στο ψηλότερο μέρος του σημερινού ιερού, στη Μέκκα. Ο Αβραάμ τους άφησε εκεί, τοποθέτησε κοντά τους έναν τορβά με χουρμάδες και έναν ασκό με νερό, και πήρε το δρόμο της επιστροφής. Η μητέρα του Ισμαήλ τον ακολούθησε λέγοντας: «Ω Αβραάμ, πού πηγαίνεις και μας αφήνεις μόνους σ' αυτή την κοιλάδα την έρημη, όπου δεν υπάρχει και δεν θα βρεθεί κανένας να μας συντροφεύει, αλλά ούτε υπάρχει και τίποτα για να ζήσουμε;» Του επανέλαβε πολλές φορές τα λόγια αυτά, αλλά αυτός δεν γύρισε καν να την αντικρίσει. Έπειτα τον ρώτησε: «Σε πρόσταξε ο Αλλάχ να το κάνεις αυτό;» Ναι, αποκρίθηκε αυτός. Τότε η Άγαρ είπε: «αν είναι έτσι, δεν θα μας εγκαταλείψει», κι έκανε μεταβολή.

Ο Αβραάμ και φτάνοντας εκεί να τον δουν (η Άγαρ στράφηκε προς την υψώνοντας τα χέρια ικέτευσε τον Αλλάχ «Κύριε μας! των απογόνων μου πλησίον του ιερού Οίκου σου, με σκοπό προσευχή. Ενίσχυσέ ανθρώπους να πάνε καρδιά και δος τους συντήρησή τους, ευγνωμονούν»³⁸.

προχώρησε μπροστά όπου δεν μπορούσαν και ο Ισμαήλ), Κάαμπα και του στον ουρανό για τα ακόλουθα: Εγκατέστησα μέρος σε άγονη κοιλάδα και απαράβατου να εκτελούν την τους και στείλε σε αυτούς με καλή αγαθά για την ώστε να σε

Έπειτα από πολλές περιπέτειες³⁹ και με τη βοήθεια του Αλλάχ, η Άγαρ εγκαταστάθηκε με το παιδί της στον τόπο αυτό, έως ότου κάποιοι Άραβες

³⁷ Σούρα 14,37.

³⁸ Σούρα, 14,37.

³⁹ Σύμφωνα με τη μουσουλμανική παράδοση, «όταν και η τελευταία σταγόνα νερού στέρεψε από τον ασκό του Ισμαήλ και της Άγαρ, αυτή και το παιδί της δίψασαν. Αρχισε τότε να κοιτά τον γιο της με αγωνία. Τον άφησε και απομακρύνθηκε, μη μπορώντας να τον βλέπει να υποφέρει, και παρατήρησε πως το κοντινότερο βουνό στην περιοχή ήταν το όρος Al.Safa. Το ανέβηκε και άρχισε να περιεργάζεται από εκεί την κοιλάδα που απλωνόταν στα πόδια της με την ελπίδα να δει κάποιον εκεί κάτω ή να βρει νερό. Μάταια όμως. Κατέβηκε από το όρος και όταν έφτασε στην κοιλάδα ανασήκωσε τα φορέματά της και γεμάτη σύγχυση και ταραχή άρχισε να τρέχει σαν τρελή από δω κι από κει, έως ότου πέρασε την κοιλάδα και έφτασε στην αντίπερα μεριά, στο όρος Al.Marwah, όπου στάθηκε και άρχισε πάλι να παρατηρεί

βεδουίνοι πέρασαν μπροστά από τη μάνα και το παιδί της και συνέχισαν το δρόμο τους. Ξεπέζευαν λίγο παρακάτω στην χαμηλή πεδιάδα της Μέκκας, όπου παρατήρησαν τη χαμηλή πτήση ενός πουλιού, που ανήκε σε είδος που ζει κοντά σε νερά. Έκπληκτοι είπαν πως από όσο ήξεραν δεν υπήρχε νερό στο μέρος. Έστειλαν τότε δυο άνδρες οι οποίοι επιβεβαίωσαν την ύπαρξη της πηγής. Δίπλα στην πηγή καθόταν η μητέρα του Ισμαήλ. Τη ρώτησαν: *«μας επιτρέπεις να μείνουμε μαζί σου; Ναι αποκρίθηκε αυτή, αλλά δεν θα έχετε δικαίωμα κυριαρχίας στο νερό»*. Και αυτοί συμφώνησαν. Ο Μωάμεθ συμπληρώνει, πως η μητέρα του Ισμαήλ χάρηκε με τον όλο γεγονός, διότι αγαπούσε την συντροφιά. Έτσι αυτοί εγκαταστάθηκαν μαζί της και σιγά σιγά ήρθαν και οι οικογένειές τους και έγιναν μόνιμοι κάτοικοι της περιοχής.

2. Ο Αβραάμ γίνεται γενάρχη των Αράβων μέσω του Ισμαήλ

Ο Ισμαήλ μεγαλώνοντας μαζί με τους άραβες, έμαθε τη γλώσσα τους και παντρεύτηκε γυναίκα δική τους. Όταν πέθανε η μητέρα του Ισμαήλ ήρθε ο Αβραάμ για να δει την οικογένεια που είχε αφήσει για χρόνια στην έρημο, αλλά δεν βρήκε τον γιο του στο σπίτι. Έμαθε από την γυναίκα του ότι είχε πάει για αναζήτηση τροφής. Ο Αβραάμ την ρώτησε για την ζωή της και αυτή απάντησε ότι ζούσαν μέσα σε αθλιότητα, φτώχεια και σκληρή πραγματικότητα. Έφυγε δυσαρεστημένος αφήνοντας μήνυμα στον γιο του να *«αλλάξει το κατώφλι του σπιτιού του»*. Αυτό κατά τον Ισμαήλ σήμαινε πως η εντολή του πατέρα του ήταν να χωρίσει τη γυναίκα του. Μετά από λίγα χρόνια, (όσα χρόνια έκρινε ο Αλλάχ αναγκαία), ο Αβραάμ ξαναπήγε στο σπίτι του Ισμαήλ. Ο γιος του είχε παντρευτεί για δεύτερη φορά και η σύζυγός του ευχαρίστησε τον Αβραάμ. *«Πώς περνάτε»*, την ρώτησε ο Αβραάμ. *«Περνούμε πολύ ωραία και ευτυχισμένοι του αποκρίθηκε εκείνη και δόξασε τον Θεό»*. Ο Αβραάμ ευλόγησε τον οίκο τους και έφυγε, αφήνοντας μήνυμα στον γιο του ό,τι *«το κατώφλι του σπιτιού ήταν σταθερό»*.

3. Ο Αβραάμ χτίζει με τον Ισμαήλ τον Οίκο «Κάαμπα» στη Μέκκα

Ο Αβραάμ μετά από λίγα χρόνια, όσα χρόνια έκρινε ο Αλλάχ αναγκαία, ξαναπήγε στο σπίτι του Ισμαήλ. Είδε τότε τον Ισμαήλ κάτω από ένα δένδρο κοντά στην πηγή Zamzam, να περιποιείται τα βέλη του. Όταν αντίκρισε τον Αβραάμ ανασηκώθηκε και τον καλωσόρισε. Ο Αβραάμ του είπε: *«Ω Ισμαήλ! Ο Αλλάχ μου έδωσε μια εντολή»*. Ο Ισμαήλ απάντησε: *«Κάνε ότι σε διέταξε ο Κύριός σου»*. Ο Αβραάμ τον ρώτησε αν μπορούσε να τον βοηθήσει και ο Ισμαήλ αποκρίθηκε: *«ναι, θα σε βοηθήσω να την εκπληρώσεις»*. Ο Αβραάμ τότε του είπε πως ο Αλλάχ του μήνυσε να χτίσει έναν οίκο προσευχής στο

προσεκτικά για κάποιο σημάδι σωτηρίας, αλλά μάταια. δεν είδε τίποτα. Επανέλαβε την προσπάθειά της (τρέχοντας μεταξύ Al.Safa και Al.Marwah), διασχίζοντας επτά φορές την κοιλάδα από την μια πλευρά στην άλλη. Όταν έφτασε την τελευταία φορά στο όρος Al.Marwah, άκουσε μια φωνή και είδε έναν άγγελο στην τοποθεσία Zamzam να σκάβει το έδαφος με τα φτερά του έως ότου ξεπήδησε νερό σ' εκείνο το μέρος. Αυτή βάλθηκε να ανοίξει με τα χέρια της κάτι σαν γούρνα και να γεμίσει τον ασκό της. Ήπιε από το νερό και δρόσισε το παιδί της. Ο άγγελος τότε είπε: *μη φοβάσαι που σε εγκατέλειψαν εδώ, διότι αυτός είναι ο οίκος του Θεού τον οποίο θα χτίσει το αγόρι σου και ο πατέρας του, και ο θεός ποτέ δεν εγκαταλείπει τον λαό του. Ο οίκος (η Κάαμπα) τον καιρό εκείνο έμοιαζε με λοφίσκο, και όταν κατέβαιναν οι χειμαρροί κυλούσαν δεξιά και αριστερά του»*.

σημείο αυτό που ήταν χώρος υπερυψωμένος και περιβλεπτος. Έτσι ανήγειραν τον Οίκο (Κάαμπα) . Ο Ισμαήλ κουβαλούσε τους λίθους και ο Αβραάμ έχτιζε. Κι όταν ολοκληρώθηκε το έργο στάθηκαν όρθιοι ο Αβραάμ και ο Ισμαήλ και δοξολόγησαν τον Κύριο λέγοντας, «Ω Κυριέ μας, δέξου αυτή μας την υπηρεσία, διότι είσαι ο μόνος αληθινός, ύψιστος και παντογνώστης».

Σύμφωνα με την μουσουλμανική παράδοση, ο τόπος, όπου χτίστηκε ο ναός, είναι ο τόπος, όπου ο Αλλάχ είχε ρίξει στη γη τον ουράνιο λίθο (Κάαμπα=κύβος) και ο οποίος επισφράγισε τη Διαθήκη (Mithaq) της αιωνιότητας, την οποία είχε συνάψει ο Αλλάχ με τους απογόνους του Αδάμ στην αρχή της δημιουργίας⁴⁰. Στον τόπο αυτό είχε χτίσει ήδη ναό ο γιος του Αδάμ, ο Σήθ, ο οποίος όμως είχε καταστραφεί από τον κατακλυσμό. Ο Αβραάμ με τον γιο του Ισμαήλ τον αποκατέστησαν και για το λόγο αυτό ο Αβραάμ θεωρείται από τον Μωάμεθ ο πρώτος muslim (πιστός μουσουλμάνος) και μιάμης ολόκληρης της ανθρωπότητας⁴¹.

Ο Αβραάμ και η Άγαρ κατά τη μουσουλμανική παράδοση τάφηκαν στο δυτικό τείχος του ιερού της Κάαμπα, όπου έως σήμερα αποτελεί χώρο προσκυνήματος.

Πόσο ταυτισμένη είναι η μουσουλμανική παράδοση με τον Αβραάμ, τον Ισμαήλ, την Άγαρ αλλά και με τον προφήτη της Μωάμεθ, φαίνεται από το προσκύνημα (hajj), των μουσουλμάνων στη Μέκκα. Το προσκύνημα, καθώς και η στροφή του προσώπου των πιστών προς την Κάαμπα κατά την ώρα της προσευχής (qibla), αποτελούν τα βασικά καθήκοντα των μουσουλμάνων, τα οποία είχε συστήσει ο ίδιος ο Μωάμεθ κατά την περίοδο του κηρύγματός του στη Μεδίνα⁴².

4. Η Κάαμπα, κέντρο του Ισλάμ

Η Μέκκα «η μητέρα των πόλεων»⁴³ και προπαντός η Κάαμπα, που είναι το ιερό κέντρο του ισλαμικού κόσμου, δέχεται κάθε χρόνο εκατομμύρια μουσουλμάνων από όλο τον κόσμο, για να προσκυνήσουν τον τόπο όπου κατά την ισλαμική παράδοση ο Αβραάμ «ο πατέρας των προφητών», έχτισε μαζί με τον Ισμαήλ τον οίκο της Κάαμπα⁴⁴. Οι προσκυνητές γυρίζουν επτά φορές

⁴⁰ Σούρα 7,172.

⁴¹ Σούρα 2,124.

⁴² Σούρα 2,142.145.149.150.

⁴³ Σούρα 42,7.

⁴⁴ Σούρα 3,96 κ.εξ.

γύρω από την Κάαμπα και στη συνέχεια διασχίζουν επτά φορές την απόσταση μεταξύ των λόφων As.Safa και Al.Marwah, εις ανάμνηση της Άγαρ. Κατόπιν μεταβαίνουν στην κοιλάδα Άrafat όπου προσεύχονται ως την ανατολή της δεκάτης ημέρας και επιστρέφοντας στον ιερό τόπο Mina λιθοβολούν τον Σατανά, ρίχνοντας πέτρες εναντίον τριών λίθινων στύλων, συμβόλων του Σατανά. Η τελετουργία αυτή είναι ανάμνηση της αντίστασης του Αβραάμ στους πειρασμούς του Σατανά να μην τηρήσει την εντολή του Αλλάχ, δηλ. τη θυσία του γιου του⁴⁵.

Η ιερότερη περίοδος του μουσουλμανικού έτους είναι ο χρόνος του προσκυνήματος κατά το οποίο ο πιστός αναζητά τη συνάντηση με τον Αβραάμ και μέσω αυτού με τον Αλλάχ. Το πρόσωπο του Αβραάμ, όπως πιστεύουν, ζει και αναπνέει σε αυτά τα μέρη του προσκυνήματος και όλοι οι πιστοί αναζητούν αυτή τη σύνδεση με τον Αλλάχ μέσω του Αβραάμ. Στο Ισλάμ η υπακοή στον Αλλάχ είναι το κατεξοχήν ζητούμενο και ο Αβραάμ αποτελεί παράδειγμα υποταγής στο θέλημα του Θεού.

⁴⁵ Σούρα 37,102.106.

ΕΡΕΥΝΗΤΙΚΑ ΕΡΩΤΗΜΑΤΑ

1^η ΟΜΑΔΑ

Να μελετήσετε την παρ. 1 και να απαντήσετε στο παρακάτω ερώτημα

Με ποιο τρόπο οδηγήθηκαν ο Ισμαήλ και η Άγαρ από τον Αβραάμ στη Μέκκα;

2^η ΟΜΑΔΑ

Να μελετήσετε την παρ. 2 και να απαντήσετε στο παρακάτω ερώτημα

Με ποιο τρόπο ο Αβραάμ έγινε γενάρχης των Αράβων μέσω του Ισμαήλ;

3^η ΟΜΑΔΑ

Να μελετήσετε την παρ. 3 και να απαντήσετε στο παρακάτω ερώτημα

Πως έχτισαν ο Αβραάμ και ο Ισμαήλ τον πρώτο οίκο προσευχής στη Μέκκα;

4^η ΟΜΑΔΑ

Να μελετήσετε την παρ. 3 και να απαντήσετε στο παρακάτω ερώτημα

Για ποιο λόγο έχτισαν στη Μέκκα τον πρώτο οίκο προσευχής ο Αβραάμ και ο Ισμαήλ;

5^η ΟΜΑΔΑ

Να μελετήσετε την παρ. 4 και να απαντήσετε στο παρακάτω ερώτημα

Γιατί είναι η Κάαμπα το κέντρο του Ισλάμ;

ΦΥΛΛΟ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗΣ

1. Ο Ισμαήλ και η Άγαρ οδηγήθηκαν από τον Αβραάμ στη Μέκκα

- ι. διότι εκεί είχε ορίσει ο Αλλάχ να μείνουν.
- ιι. λόγω της ζηλοφθονίας της Σάρας, ενώ ακόμη αυτή θήλαζε το παιδί.
- ιιι. διότι δεν μπορούσαν να μείνουν άλλο μαζί αφού γεννήθηκε ο Ισαάκ.

2. Ο Αβραάμ έγινε γενάρχη των Αράβων μέσω του Ισμαήλ

- ι. εφόσον εγκαταστάθηκε μαζί με τη μητέρα του στη Μέκκα, η οποία βρίσκεται στη Σαουδική Αραβία
- ιι. επειδή ήταν γιός του και παντρεύτηκε γυναίκα από αυτούς.
- ιιι. διότι μεγαλώνοντας μαζί τους έμαθε τη γλώσσα τους και παντρεύτηκε γυναίκα δική τους, με την οποία απέκτησε απογόνους.

3. Ο Αβραάμ και ο Ισμαήλ έχτισαν τον πρώτο οίκο προσευχής στην Μέκκα έπειτα από επιθυμία του Αλλάχ. Ο Αβραάμ πήγε στον Ισμαήλ και τον ρώτησε αν μπορούσε να τον βοηθήσει κι εκείνος απάντησε θετικά. Έτσι ανήγειραν τον Οίκο (Κάαμπα) στο σημείο που ήταν χώρος υπερυψωμένος και περίβλεπτος .

Σ/Λ

4. Ο λόγος για τον οποίο έχτισαν στη Μέκκα τον πρώτο οίκο προσευχής ο Αβραάμ και ο Ισμαήλ ήταν

- ι. ότι υπήρχε εκεί ο μετεωρίτης λίθος (Κάαμπα=κύβος), ο οποίος επισφράγισε τη Διαθήκη (Mithaq) που είχε συνάψει ο Αλλάχ με τον Αβραάμ.
- ιι. ότι ο Αλλάχ είχε ρίξει εκεί τον ουράνιο λίθο (Κάαμπα=κύβος), ο οποίος επισφράγισε τη Διαθήκη (Mithaq) της αιωνιότητας που είχε συνάψει με τους απογόνους του Αδάμ στην αρχή της δημιουργίας.
- ιιι. ότι υπήρχε εκεί ο μετεωρίτης λίθος (Κάαμπα=κύβος), ο οποίος επισφράγισε τη Διαθήκη (Mithaq) που είχε συνάψει ο Αλλάχ με τον Ισμαήλ.

5. Η Κάαμπα στη Μέκκα είναι το κέντρο του Ισλάμ διότι

- ι. εκεί είναι ο τάφος του Αβραάμ, που αναδείχθηκε «ο πατέρας των προφητών» και το πρότυπο όλων των μουσουλμάνων.
- ιι. εκεί ο Αβραάμ, «ο πατέρας των προφητών», έχτισε μαζί με τον Ισμαήλ τον οίκο της Κάαμπα, όπου μπορεί ο κάθε πιστός να συνδεθεί με τον Αλλάχ μέσω του Αβραάμ.
- ιιι. εκεί ο Αλλάχ όρισε το χώρο που μπορεί ο πιστός προσκυνητής να συνδεθεί μαζί του διαμέσου του Αβραάμ.